

Wijziging Verordening ruimte ivm plan Windpark de Pals, Bladel vastgesteld

Provincie Noord-Brabant

Inhoudsopgave

Regels	5
Hoofdstuk 1 Inleidende regels	5
Artikel 1 Begripsbepaling	5
Hoofdstuk 2 Algemene regels	5
Artikel 2 Wijzigingen structuren	5
Hoofdstuk 3 Slotbepalingen	5
Artikel 3 Inwerkingtreding	5
Artikel 4 Citeertitel	6
Toelichting	7
Hoofdstuk 1 Het gemeentelijk plan	7
1.1 Beschrijving van het plan	7
1.2 Afwijking van geldende Verordening ruimte	7
Hoofdstuk 2 Herbegrenzing	7
2.1 Procedure	7
2.2 Oordeel t.a.v. verzoek tot herbegrenzing	7
2.3 Wijziging voor de ontwikkelingen in het plan Windpark De Pals	8
2.4 Overwegingen t.a.v. ingekomen reacties	9
Hoofdstuk 3 Verordening ruimte Noord-Brabant	10
3.1 Bevoegdheid aanpassing grenzen	10
3.2 Natuurcompensatie	11
3.3 Bijkomende wijzigingen	11
3.4 Regels Verordening ruimte Noord-Brabant raadplegen	12
Bijlage(n)	13
Bijlage 1 Relevante artikelen Verordening ruimte	14
Hoofdstuk 1 Wijziging van de structuur Natuur Netwerk Brabant	
Hoofdstuk 2 Procedure wijziging op verzoek	

Regels

Hoofdstuk 1 Inleidende regels

Artikel 1 Begripsbepaling

In deze verordening wordt verstaan onder:

1.1 wijzigingsverordening:

de geometrisch bepaalde planobjecten als vervat in het GML-bestand NL.IMRO.9930.VrNBHB1728Windpals-va01, met de bijbehorende regels.

Hoofdstuk 2 Algemene regels

Artikel 2 Wijzigingen structuren

De Verordening ruimte Noord-Brabant wordt als volgt gewijzigd:

2.1 Natuur Netwerk Brabant

In verband met de omgevingsvergunning voor Windpark De Pals wordt de begrenzing van de structuur 'Natuur Netwerk Brabant' als volgt gewijzigd:

- Aan de noordzijde van de rijksweg A67, ten westen van de Pals te Hapert wordt deze structuur verwijderd.

2.2 Groenblauwe mantel

In verband met de omgevingsvergunning voor Windpark De Pals wordt de begrenzing van de structuur 'groenblauwe mantel' als volgt gewijzigd:

- Aan de noordzijde van de rijksweg A67, ten westen van de Pals te Hapert wordt deze structuur toegevoegd.

Hoofdstuk 3 Slotbepalingen

Artikel 3 Inwerkingtreding

Deze wijzigingsverordening treedt in werking met ingang van de dag na de datum van uitgifte van het Provinciaal Blad waarin zij wordt geplaatst.

Artikel 4 Citeertitel

Deze wijzigingsverordening wordt aangehaald als: Wijziging Verordening ruimte ivm plan Windpark de Pals, Bladel

Toelichting

Hoofdstuk 1 Het gemeentelijk plan

1.1 Beschrijving van het plan

De omgevingsvergunning voor Windpark De Pals betreft een tijdelijke omgevingsvergunning voor de duur van 25 jaar die voorziet in de aanleg van vier windturbines in strijd met het geldende bestemmingsplan.

1.2 Afwijking van geldende Verordening ruimte

De gronden ten noorden van de rijksweg A67 en ten westen van de Pals te Hapert waar de windturbines zijn geprojecteerd zijn (gedeeltelijke) gelegen in het Natuur Netwerk Brabant (hierna: NNB). De regels van de Verordening ruimte hebben hier als uitgangspunt dat ontwikkeling en bescherming van natuur. De Verordening staat daarom de ontwikkeling van windturbines binnen het NNB niet toe.

In de ontwerp omgevingsvergunning is daarom in een wijziging in NNB voorzien ten opzichte van de structuur zoals op dat moment opgenomen in de Verordening ruimte.

Dit is gebaseerd op mogelijkheden die de Verordening ruimte bevat voor aanpassing van grenzen ten behoeve van bestemmingsplannen. Meer informatie hierover is opgenomen in Hoofdstuk 3 Verordening ruimte Noord-Brabant.

Hoofdstuk 2 Herbegrenzing

2.1 Procedure

Het voornemen om ons te verzoeken de grenzen van het NNB in de Verordening ruimte voor de omgevingsvergunning aan te passen heeft na een aanvullende publicatie d.d. 17 december 2018 samen met de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage gelegen van 17 december 2018 tot en met 17 januari 2019. Gedurende deze termijn was het mogelijk te reageren op het aanpassen van de Verordening ruimte.

Er zijn 5 reacties ingezonden tegen deze wijziging van de begrenzings in de Verordening ruimte.

2.2 Oordeel t.a.v. verzoek tot herbegrenzing

Wij hebben besloten over te gaan tot het aanpassen van de begrenzings in de Verordening ruimte ten behoeve van de tijdelijke omgevingsvergunning (maximaal 25 jaar) voor het plaatsen van vier windturbines.

Het verzoek om herbegrenzing gaat onder andere vergezeld van de nota van zienswijzen. In deze nota gaat de gemeente in op de ingediende zienswijzen. Wij constateren dat de gemeente

mede naar aanleiding van deze zienswijzen de ruimtelijke onderbouwing heeft aangepast en aangevuld. Ook het verzoek om herbegrenzing is aangepast ten opzichte van het verzoek dat ter inzage heeft gelegen. In het bij de, naar aanleiding van de ingediende zienswijzen aangepaste en aangevulde verzoek, ontwerp omgevingsvergunning voor Windpark De Pals en de daaraan ten grondslag liggende stukken wordt zorgvuldig onderbouwd dat aan de regels behorend bij een verzoek om wijziging van NNB voor kleinschalige ingrepen wordt voldaan. Dit is op een juiste wijze vertaald in de omgevingsvergunning die daarmee voldoet aan de daaraan gestelde regels in de Verordening ruimte.

In de volgende paragrafen gaan wij hier verder op in.

2.3 Wijziging voor de ontwikkelingen in het plan Windpark De Pals

Om de ontwikkeling mogelijk te maken heeft de gemeente bij ons een verzoek om herbegrenzing van het NNB ingediend op basis van artikel 5.5 Vr, kleinschalige ingreep. Herbegrenzing op grond van artikel 5.5 Vr is mogelijk als aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Wij zijn van mening dat de gemeente voldoende aannemelijk heeft gemaakt dat de ontwikkelingen zoals voorzien in de omgevingsvergunning wenselijk zijn en herbegrenzing rechtvaardigen. Wij hebben de activiteiten in onderlinge samenhang beoordeeld en geconstateerd dat aan de vereiste voorwaarden is voldaan.

Kleinschalige ingreep

Wij constateren dat een beperkt deel van de windturbines gelegen is in het NNB. Van de vier windturbines zijn er twee met de voetmast gelegen binnen het NNB, met een totale oppervlakte van 0,6 ha. Daarnaast is enkel sprake van een extern effect op de ecologische waarden van het gebied. Dit is enerzijds het gevolg van de overdraaicirkel van de rotorbladen en anderzijds een verstoring als gevolg van geluid. De gemeente heeft deze verstoringen op een goede manier in beeld gebracht. Wij concluderen daaruit dat kwalitatief gezien sprake is van een beperkte ingreep in de aanwezige ecologische waarden. In dat kader is van belang dat de bestemming 'Natuur' ter plaatse van de overdraaicirkel in deze procedure niet wordt gewijzigd en de gemeente heeft uitgesproken niet voornemens te zijn deze bestemming te wijzigen. Dit hangt samen met de verplichting dat de windturbines na 25 jaar worden verwijderd en de locatie in oorspronkelijk toestand hersteld dient te worden. Daarnaast zal het omliggende gebied zoveel mogelijk ingericht worden met als doel het ecologische evenwicht in het gebied te versterken. De natuurcompensatie zoals omschreven in het compensatieplan 'Windpark de Pals, compensatie en natuurversterking' is daarop afgestemd. De maatregelen die genomen worden in het kader van de natuurcompensatie leiden tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant ter plaatse en als geheel.

Afweging van alternatieven

Windturbines vormen een onderdeel van een infrastructuur voor duurzame energievoorziening. Uit verschillende rapportages blijkt dat de bouw van windturbines ten behoeve van de energievoorziening als een groot maatschappelijk belang worden gezien. Uit de project MER dat onderdeel is van de omgevingsvergunning blijkt dat alternatieve locaties zijn afgewogen. Uit het project MER volgt dat een groot deel van het grondgebied van de gemeente om verschillende redenen (waaronder de invliegfunnel van Eindhoven Airport) ongeschikt is als locatie voor de ontwikkeling van windenergie. Er bestaat binnen de gemeente dan ook beperkte ruimte voor het

realiseren van windenergie. Alternatieven zijn volgens het project MER gelegen in open akkerlandschap en zijn niet aangesloten op grootschalige infrastructuur. Op de nu voorziene locatie worden de windturbines in een evenwichtige lijn geplaatst, direct langs de aanwezige rijksweg A67.

Natuurcompensatie

Er is een anterieure overeenkomst inzake de ontwikkeling van windpark de Pals gesloten, waarin onder meer de uitvoerbaarheid van de beoogde ontwikkelingen en de vereisten als bedoeld in de Verordening ruimte worden geborgd. Zowel de ingreep als de compensatie van het NNB zijn geborgd in de omgevingsvergunning voor Windpark De Pals. Hiermee is de duurzame instandhouding van de natuurcompensatie voldoende geborgd.

2.3.1 Natuurcompensatie ter realisering van reeds aangewezen NNB

De gemeente Bladel kiest ervoor om de compensatieopgave die voorkomt uit het project Windpark de Pals te realiseren in de nabije omgeving van het project. De gronden hier zijn al aangewezen als NNB, maar er moet nog daadwerkelijk natuur worden gerealiseerd. De ontwikkeling van de natuur op deze gronden komt nu tot stand door de natuurcompensatie voor de omgevingsvergunning Windpark De Pals op deze percelen uit te voeren.

2.4 Overwegingen t.a.v. ingekomen reacties

Er zijn 5 zienswijzen ingediend die betrekking hebben op het voorgenomen verzoek tot aanpassing van het NNB in de Verordening ruimte.

Samenvatting zienswijzen

De ontwikkeling en het verzoek om herbegrenzing voldoen niet aan de voorwaarden voor herbegrenzing van het NNB op grond van artikel 5.5 Vr (kleinschalige ingreep). Er is geen sprake van een kleinschalige ingreep, de ontwikkeling leidt niet tot een kwalitatieve en kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB als geheel, de ontwikkeling is niet onderbouwd met een afweging van alternatieven, de ontwikkeling gaat niet vergezeld met een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing en is ook niet landschappelijk inpasbaar. Tot slot wordt er niet voldaan aan de vereisten voor natuurcompensatie (artikel 5.6 Vr en 5.7 Vr).

De ontwikkeling voldoet ook niet aan de vereisten op grond van artikel 6.18 Vr (windturbines in de groenblauwe mantel). Onder andere is niet (voldoende) onderbouwd dat sprake is van een maatschappelijke meerwaarde, vindt de ontwikkeling plaats in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is en zijn de windturbines niet inpasbaar in de omgeving.

Overwegingen

De gemeente heeft bij de aanvraag om herbegrenzing de "Nota van zienswijzen" bijgevoegd. Wij constateren dat in deze nota van zienswijzen de tegen de omgevingsvergunning ingebrachte zienswijzen, die betrekking hebben op de herbegrenzing NNB, uitvoerig en zorgvuldig zijn beantwoord. De gemeente heeft mede naar aanleiding van deze zienswijzen de ruimtelijke onderbouwing en het verzoek om herbegrenzing aangepast en aangevuld. Dit is op een juiste wijze vertaald in de omgevingsvergunning die daarmee voldoet aan de daaraan gestelde regels in de Verordening ruimte. Op grond hiervan constateren wij dat terecht uitgegaan wordt van een herbegrenzing op basis van een kleinschalige ingreep.

Verder constateren wij dat onderhavige omgevingsvergunning voorziet in de noodzakelijke natuurcompensatie. In de omgevingsvergunning, bijbehorende bijlagen en de anterieure overeenkomst wordt duidelijk aangegeven welke natuurwaarden verloren gaan als gevolg van de en op welke wijze deze worden gecompenseerd.

Samengevat komen wij tot de conclusie dat het gewijzigde plan naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen voldoet aan de vereisten op grond van de Vr voor herbegrenzing en zien wij geen reden om het verzoek om herbegrenzing af te wijzen.

Hoofdstuk 3 Verordening ruimte Noord-Brabant

De Verordening ruimte Noord-Brabant (hierna: Verordening ruimte) bestaat uit kaartmateriaal en regels die onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden in een digitaal plan. Dit digitale plan kan in een kaartviewer in een internetbrowser bekeken en geraadpleegd worden. Een klik op de kaart maakt duidelijk welke structuren en aanduidingen met bijbehorende regels op die locatie gelden. Dit samenspel tussen kaarten en regels bepaalt welke normen een gemeente voor een bepaalde locatie moet hanteren bij het maken van een bestemmingsplan of bij het verlenen van een omgevingsvergunning die afwijkt van het geldende bestemmingsplan.

De kaarten maken dus deel uit van die normen en een wijziging van de kaarten betekent dat voor die locatie een andere norm gaat gelden. Bijvoorbeeld in plaats van de regels voor het gemengd landelijk gebied worden regels voor bestaand stedelijk gebied van toepassing.

Het is niet mogelijk in beroep te gaan tegen "algemeen verbindende voorschriften". Het gaat dan om wetten- en andere officiële regels, waaronder ook de provinciale Verordening ruimte valt. Ook tegen deze wijziging van de Verordening ruimte is daarom geen beroep mogelijk.

3.1 Bevoegdheid aanpassing grenzen

Omdat de gemeente bij het verlenen van een omgevingsvergunning voor een activiteit in strijd met het bestemmingsplan de Verordening ruimte in acht moet nemen, zou het zonder aanpassingen van de kaart van de verordening niet mogelijk zijn om de omgevingsvergunning voor Windpark De Pals te verlenen. Het plan zoals het er nu ligt is immers in strijd met de regels voor het NNB. Vaststelling is dus alleen mogelijk wanneer de kaart van de Verordening ruimte zodanig is aangepast, dat het plan er niet langer mee in strijd is.

Om aanvaardbare en wenselijke wijzigingen in de grenzen van het NNB in het kader van een gemeentelijk plan mogelijk te maken, bevat de verordening in artikel 5.5 een regeling waarbij wij onder voorwaarden deze grenzen kunnen wijzigen op verzoek.

In artikel 38.5 is de procedure hiervoor opgenomen. Deze strekt ertoe, dat wij kennis kunnen nemen van zienswijzen over de nieuwe NNB-grenzen, voordat wij hierover een besluit nemen. Omwille van overzichtelijkheid en ter voorkoming van vertraging in de gemeentelijke besluitvorming is bepaald dat hiervoor gelegenheid wordt geboden tegelijkertijd met de terinzagelegging van de ontwerp-omgevingsvergunning.

3.2 Natuurcompensatie

Indien het Natuur Netwerk Brabant aangepast moet worden ten behoeve van een plan, dient de aantasting van de natuur te worden gecompenseerd. Dit kan op de volgende manieren, een combinatie is ook mogelijk:

- fysiek:
Elders wordt door een initiatiefnemer nieuwe natuur gerealiseerd en in stand gehouden. Bij de berekening van de omvang van de compensatie wordt rekening gehouden met de leeftijd en ontwikkelingstijd van de natuur die wordt aangetast. Omdat het enige tijd zal duren voor de nieuwe natuur 'volwassen' is, komt er een toeslag bovenop de oppervlakte aangetaste natuur.
- financieel:
Er wordt een berekening gemaakt van de kosten van compensatie en het bedrag dat hieruit volgt wordt gestort in een provinciaal Groenontwikkelfonds. Dit wordt gebruikt om gronden in het NNB aan te kopen en daar natuur te realiseren.

De voorschriften voor natuurcompensatie zijn te vinden in bijlage 1 "Relevante artikelen Verordening ruimte".

3.3 Bijkomende wijzigingen

3.3.1 Wijziging van andere structuur door aanpassing Natuur Netwerk Brabant

In de Verordening ruimte wordt de ruimtelijke hoofdstructuur gevormd door het bestaand stedelijk gebied, het Natuur Netwerk Brabant, de groenblauwe mantel en het gemengd landelijk gebied. Deze structuren sluiten op elkaar aan en overlappen niet.

Dit betekent dat een wijziging in één van deze legenda-eenheden ook gevolgen heeft voor de aangrenzende structuur. Er kan niet volstaan worden met het verwijderen van het NNB, dit zou namelijk een 'witte vlek' in de kaart opleveren - er moet op die plek ook een nieuwe legenda-eenheid aan worden toegekend.

De hoofdregels voor toekenning van het vlak waar het NNB is verwijderd zijn als volgt:

- het vlak grenst ergens aan de groenblauwe mantel: het vlak wordt toegevoegd aan de groenblauwe mantel;
- het vlak raakt geen groenblauwe mantel, maar wel bestaand stedelijk gebied: het vlak wordt toegevoegd aan bestaand stedelijk gebied;
- het vlak was volledig omringd door gemengd landelijk gebied: het wordt toegevoegd aan gemengd landelijk gebied.
- het vlak wordt volledig omringd door NNB: de toekenning van de aanduiding is maatwerk.

Andersom brengt de herbegrenzing ook met zich mee, dat op de locatie waar NNB wordt toegevoegd, een van de andere structuren (gemengd landelijk gebied, groenblauwe mantel, bestaand stedelijk gebied) vervalt.

In deze 'afgeleide' wijzigingen wordt bij deze herbegrenzing ook voorzien.

3.4 Regels Verordening ruimte Noord-Brabant raadplegen

De wijziging heeft alleen betrekking op de begrenzings van een beperkt aantal structuren en/of aanduidingen in de Verordening ruimte. Daarom dient naast dit wijzigingsbesluit ook altijd de Verordening ruimte Noord-Brabant te worden geraadpleegd:

- voor de regels die van toepassing zijn op de gronden die bij dit besluit zijn aangeduid als Natuur Netwerk Brabant en groenblauwe mantel.
- omdat er nog andere aanduidingen en dus regels op dezelfde locatie van toepassing kunnen zijn.

Bijlage(n)

Bijlage 1 Relevante artikelen Verordening ruimte

Hoofdstuk 1 Wijziging van de structuur Natuur Netwerk Brabant

Artikel 5.5 Wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen

1. Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Brabant op verzoek van de gemeente wijzigen ten behoeve van een individuele, kleinschalige ingreep.
2. Een verzoek om wijziging van de begrenzing, als bedoeld in het eerste lid, gaat vergezeld van een bestemmingsplan waaruit blijkt dat:
 - a. de voorgestelde ingreep slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant in het desbetreffende gebied;
 - b. de voorgestelde ingreep leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;
 - c. de voorgestelde ingreep is onderbouwd met een afweging van alternatieven;
 - d. de voorgestelde ingreep vergezeld gaat van zodanige maatregelen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;
 - e. de uitvoering van de voorgestelde ingreep en de daarbij betrokken maatregelen en de monitoring daarvan zijn verzekerd;
 - f. wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken bedoeld in artikel 5.6 (compensatieregels).
3. Artikel 3.2 (kwaliteitsverbetering van het landschap) is niet van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid.
4. Op een verzoek als bedoeld in het eerste lid is artikel 38.5 (procedure grenswijziging op verzoek) van toepassing.

Artikel 5.6 Compensatie

1. De op grond van de verordening verplichte compensatie vindt, naar keuze, plaats door:
 - a. fysieke compensatie, overeenkomstig artikel 5.7;
 - b. financiële compensatie, overeenkomstig artikel 5.8.
2. De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende indeling:
 - a. natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;
 - b. tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;
 - c. tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;
 - d. bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak is maatwerk;
 - e. bij versterking van natuur: maatwerk.

Artikel 5.7 Aanvullende regels voor fysieke compensatie

1. De fysieke compensatie vindt plaats in:
 - a. de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant;
 - b. de niet gerealiseerde ecologische verbindingzones.
2. In afwijking van het eerste lid kan fysieke compensatie ook plaatsvinden in, aansluitend op of

- nabij het aangetaste gebied indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering als bedoeld in artikel 5.4.
3. Een bestemmingsplan als bedoeld in de artikel 5.1, zesde lid, artikel 5.3, tweede lid, artikel 5.4, tweede lid en artikel 5.5, tweede lid, borgt de uitvoering van de compensatie;
 4. De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid bevat een verantwoording over:
 - a. de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt;
 - b. de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd;
 - c. de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;
 - d. de termijn van uitvoering;
 - e. de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen;
 - f. het reguliere- en ontwikkelingsbeheer.
 5. De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid afgerond.
 6. In aanvulling op het vijfde lid, wordt indien sprake is van een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van de compensatie in ieder geval afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.
 7. In afwijking van het vijfde lid, kan indien er sprake is van een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van de compensatie een termijn van maximaal tien jaar bedragen, gerekend vanaf het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan.

Artikel 5.8 Aanvullende regels voor financiële compensatie

1. De financiële compensatie wordt bepaald op grond van de omvang van de compensatieverplichting overeenkomstig artikel 5.6, tweede lid, en omvat de volgende kostenelementen:
 - a. kosten voor de planontwikkeling en planuitvoering;
 - b. kosten van de aanschaf van vervangende grond;
 - c. kosten van de basisinrichting;
 - d. kosten van ontwikkelingsbeheer gedurende de ontwikkelingstijd.
2. De financiële compensatie wordt uiterlijk zes weken na de vaststelling van het bestemmingsplan gestort in de provinciale compensatievoorziening ter uitvoering van de geformuleerde compensatietaakstelling.
3. Gedeputeerde Staten stellen jaarlijks een rapportage vast waarin:
 - a. verantwoording wordt gegeven over de bestedingen uit het compensatiefonds van het afgelopen jaar;
 - b. een prioritering wordt gegeven aan de realisatie van het Natuur Netwerk Brabant voor het toekomstige jaar.

Hoofdstuk 2 Procedure wijziging op verzoek

Artikel 38.5 Procedure wijziging van grenzen op verzoek

1. Het voornemen om een verzoek te doen als bedoeld in artikelen 4.11, 5.3, 5.4, 5.5, 6.20, 8.3, 9.3, 11.2, tweede lid, 12.2, 13.2, derde lid, 14.2, vierde lid, 18.2, derde lid, 19.2,

derde lid, 20.2, derde lid, en 25.2, maakt deel uit van de uniforme openbare voorbereidingsprocedure van een bestemmingsplan, waarbij in het ontwerp bestemmingsplan, indien van toepassing, de volgende gebiedsaanduidingen worden opgenomen:

- a. gebiedsaanduiding: overig – in Verordening ruimte toe te voegen [naam gebiedscategorie];
 - b. gebiedsaanduiding: overig – in Verordening ruimte te verwijderen [naam gebiedscategorie];
 - c. gebiedsaanduiding - vanwege natuurcompensatie te realiseren natuur, beheertype [landelijke code].
2. Een verzoek wordt na afloop van de terinzagelegging bedoeld in artikel 3:11 van de Algemene wet bestuursrecht, bij Gedeputeerde Staten ingediend en gaat vergezeld van een beschrijving waaruit blijkt dat is voldaan aan de in deze verordening gestelde voorwaarden waaronder wijziging van de begrenzing mogelijk is en, in voorkomende gevallen, van naar voren gebrachte zienswijzen.
 3. Gedeputeerde Staten beslissen binnen vier weken na ontvangst van een verzoek als bedoeld eerste lid.
 4. Een bestemmingsplan ten behoeve waarvan de gemeente een verzoek om wijziging van de begrenzing heeft gedaan, wordt vastgesteld nadat Gedeputeerde Staten hebben besloten tot wijziging van de begrenzing.

Bijlage 2 Nota van zienswijzen gemeente Bladel

Windpark de Pals

Gemeente Bladel

Nota Zienswijzen

onderdeel NatuurNetwerk Brabant

d.d. 5 februari 2019

(geanonimiseerd)

Inhoudsopgave

Inleiding	3
A. Ambtshalve wijzigingen.....	3
Wijzigingen in de ruimtelijke onderbouwing	3
Wijzigingen in de voorwaarden.....	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
B. Beoordeling zienswijzen	4
Zienswijze 1- Brabantse Milieufederatie (BMF)	4
Zienswijze 3 – Achterse Hoef	15
Zienswijze 7 – Milieuvereniging Bladel	23
Zienswijze 9 – Provincie Noord-Brabant	30
Zienswijze 11 - Van de Ven BV	36
<i>Bijlage 1</i>	<i>Compensatie en natuurversterking windpark de Pals (wordt opgenomen in de ruimtelijke onderbouwing als bijlage 3.) In deze bijlage wordt ook de inrichting van de verplichte compensatie en de aanvullende ontwikkeling in de vorm van de maatschappelijke meerwaarde van het gebied ten zuiden van het Kroonven uitgewerkt.</i>
<i>Bijlage 2</i>	<i>AERIUS-berekening niet van belang voor NNB</i>
<i>Bijlage 3</i>	<i>Maatschappelijke meerwaarde (bijlage 10 van de ruimtelijke onderbouwing)</i>
<i>Bijlage 4</i>	<i>Toelichting toetsing aan relevant artikelen Verordening ruimte Noord-Brabant (bijlage 11 van de ruimtelijke onderbouwing)</i>

Inleiding

De ontwerpomgevingsvergunning “Windpark de Pals” heeft van 7 december 2018 tot en met 17 januari 2019 ter inzage gelegen. Gedurende de termijn van terinzagelegging zijn twaalf zienswijzen ingediend, waaronder 4 reacties van wettelijk-vooroverlegpartners. Daarnaast is duidelijk geworden dat het plan op onderdelen ambtshalve gewijzigd dient te worden.

Hieronder worden de hoofdpunten van de ingediende zienswijzen weergegeven, beoordeeld en van een standpunt voorzien. Het college heeft de integrale teksten van de ingediende zienswijzen ontvangen.

Alle benoemde zienswijzen zijn tijdig ingekomen en worden in de afweging over de ontwerpomgevingsvergunning betrokken.

In deze nota worden alle voorgenomen wijzigingen ten opzichte van de ontwerpvergunning benoemd. Uiteindelijk worden alle wijzigingen verwerkt in een geconsolideerde versie van de ruimtelijke onderbouwing en de daarbij behorende bijlagen.

N.B.: in verband met de toepassing van de Wet bescherming persoonsgegevens zijn de zienswijzen van natuurlijke personen in openbare versies van deze nota geanonimiseerd weergegeven.

A. Ambtshalve wijzigingen

Tijdens de periode dat de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage lag zijn de volgende zaken naar voren gekomen.

Wijzigingen in de ruimtelijke onderbouwing

1. bijlage 3 Compensatieplan is aangevuld en herzien en heeft nu de titel Bijlage 3. Compensatie en natuurversterking windpark de Pals. Daarin is opgenomen de natuurdoelstelling en de maatregelen om de gewenste natuurdoelstelling te realiseren en te beheren.
2. Overzicht Maatschappelijke meerwaarde is opgenomen onder bijlage 10

B. Beoordeling zienswijzen

Zienswijze 1 - Brabantse Milieufederatie (BMF)

Naam instantie/indiener:		Brabantse Milieufederatie (BMF), Spoorlaan 434b, 5038 CH Tilburg	
Namens:		Vereniging Natuurmonumenten Stichting Groen Kempenland Milieuwerkgroep Kempenland	
Datum zienswijze:		16 januari 2019	
Kenmerk:		Bd 04-1582-hg	
Ontvangen:		17 januari 2019	
Registratienummer:		19ik.00434	
Zienswijze:			
<i>Nr.</i>	<i>Tekst uit zienswijze</i>	<i>Beantwoording</i>	<i>Aanpas- sing ont- werp</i>
1	Ruimtelijk windenergiebeleid Ruimtelijk is het windenergiebeleid vastgelegd in de provinciale Ruimtelijke Verordening. De provincie ziet op de eerste plaats goede kansen voor windmolens op of aansluitend op groot-schalige bedrijventerreinen in het stedelijke concentratiegebied, in geclusterde vorm. Ook is er ruimte voor ontwikkelingen van windenergie in het open zeeleigebied van West-Brabant, dat is aangewezen als zoekgebied. In het Natuurnetwerk Brabant (NNB) mogen geen windmolens worden gerealiseerd, moet het een lijn-/clusteropstelling worden van minimaal 5 windturbines (onder voorwaarden kunnen minimaal 3 molens), kan het alleen als het inpasbaar is in de omgeving en moet sloop na afloop van het gebruik verzekerd zijn.	Deze zienswijze impliceert dat er elders betere mogelijkheden zijn om windmolens te plaatsen dan in Bladel en dit specifieke project. Nederland staat op dit moment voor een grote uitdaging in de energietransitie. Met circa 2.300 windmolens op land en 289 op zee wordt nog geen half procent van de benodigde energie voor Nederland opgewekt. We hebben dan ook meer ruimte nodig dan alleen de open zeelei gebieden van West-Brabant of de stedelijke concentratiegebieden. Verder onderschrijven wij natuurlijk dat in principe windmolens in het natuurnetwerk vermeden moeten worden. Er zijn echter wel uitzonderingsgevallen waar plaatsing van windmolens in NNB juist wel gewenst is. In dit geval is sprake van een unieke situatie waar molens weliswaar in natuurnetwerk maar naast een snelweg worden geplaatst. Deze snelweg maakte al dat de NNB hier niet van optimale kwaliteit was. Bovendien wordt ruimschoots natuur gecompenseerd en NNB toegevoegd	ja

		nabij de windmolens op locaties waar de natuur zich juist wel optimaal kan ontwikkelen. De eventuele effecten van de plaatsing van de windmolens wordt ook nog gevolgd via monitoring na plaatsing van de windmolens. Hiertoe zal een voorwaarde in het besluit worden opgenomen Wij kunnen ons verder niet vinden in de stelling dat niet wordt voldaan aan de eisen uit de Verordening Ruimte Noord-Brabant. Met toepassing van artikel 5.5 van de Verordening zijn kleinschalige aanpassingen van het Natuur Netwerk Brabant mogelijk. Overigens is het natuur netwerk over gedimensioneerd en zijn er voldoende mogelijkheden om op andere plaatsen de aantasting van de natuurwaarden te compenseren. In dit project en de aanvullingen op de ruimtelijke onderbouwing maken dit ook duidelijk. Om de belangrijke energiedoelstellingen zo veel mogelijk te halen is het nodig om dit project te realiseren.	
2	In agrarische gebieden zijn onder voorwaarden windturbines mogelijk, onder meer als deze ontwikkeling aansluit op een (middel)zwaar industrieterrein van meer dan 20 ha of als deze ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde heeft en plaatsvindt in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is en inpasbaar is in de omgeving en als deze na een gebruik van maximaal 25 jaar worden verwijderd en de oorspronkelijke toestand wordt hersteld. De provincie wil geen (hoge) windmolens in kleinschalige cultuurlandschappen. Er is niet onderbouwd hoe natuur, landschap en leefomgeving mee profiteren van dit energieproject. Daarmee ontbreekt de onderbouwing van de maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in art. 6.18 Vr.	De invulling van de vereiste maatschappelijke meerwaarde zoals bepaald in artikel 6.18 Vr wordt in paragraaf 5.1 <i>‘Maatschappelijke uitvoerbaarheid’</i> van de Ruimtelijke onderbouwing Windpark de Pals beschreven. Er is sprake van maatschappelijke meerwaarde door het project op de volgende wijze: <i>“Ten grondslag aan de keuze voor het realiseren van Windpark de Pals ligt de verduurzaming van de maatschappij. Een windpark zoals deze draagt in grote mate bij aan het verduurzamen van het lokale energieverbruik.</i> <i>Daarnaast hebben de gemeente Bladel en de initiatiefnemers ervoor gekozen om op een evenwichtige manier de maatschappelijk meerwaarde vorm te geven. Hierin is aandacht voor: duurzaamheid, leefbaarheid en de landschappelijke inpassing van het windpark in het gebied zelf.</i>	

		<i>De initiatiefnemers zullen jaarlijks een duurzaamheidsfonds vullen dat bestemd is voor duurzaamheidsprojecten binnen de gemeente Bladel. Tevens worden er jaarlijks gelden beschikbaar gesteld voor een ‘windfonds’, bedoeld voor de ontwikkeling van de leefbaarheid van het gebied rondom het windpark. Voor de inwoners van de gemeente Bladel zal er participatieregeling worden aangeboden in de vorm van obligaties. Hiermee kan men, via deelname in het windpark, rendement op eigen inleg behalen.</i> <i>Gelijktijdig met de planvorming is in het gebied rondom het windpark een uitgebreide inventarisatie geweest om de ruimtelijke kwaliteit en de recreatieve hoofdstructuur te verbeteren. De gemeente, belangengroepen, grondeigenaren en initiatiefnemer zullen gezamenlijk deze inventarisatie vertalen naar een ‘uitvoeringsplan’ waarbij alle partijen hun rol zullen pakken. Eenmalig is er ook een fonds beschikbaar voor dit uitvoeringsplan dat uiteindelijk door de gemeente zal worden beheerd. Concreet zal dit leiden tot een natuurcompensatie bovenop de wettelijk verplichte compensatie. Deze compensatie richt zich onder andere op de verbetering van migratiemogelijkheden voor de gladde slang. Daarnaast wordt landbouwgrond omgezet naar natuur, waardoor een sterke positieve impuls wordt gegeven aan natuurontwikkeling, verbetering bodem – en waterkwaliteit, een verbeterd waterinzijgend vermogen van het gebied, verbetering van toegankelijkheid voor extensieve recreatie en vermindering van de toegankelijkheid voor gemotoriseerd verkeer. Daarnaast wordt een recreatieroute gerealiseerd voor ruiters. Dit alles is nader omschreven in het document Compensatie en natuurversterking windpark de Pals dat als bijlage 1. aan deze Nota wordt toegevoegd en opgenomen zal worden in de ruimtelijke onderbouwing als bijlage 3.. In deze bijlage wordt ook de inrichting van de verplichte compensatie en de aanvullende ontwikkeling in de vorm van de maatschappelijke meerwaarde van</i>	
--	--	---	--

		<i>het gebied ten zuiden van het Kroonven uitgewerkt. Dit onderdeel is opgesteld door Ecoconsult in samenwerking met Bosgroep Zuid Nederland, die namens de gemeente Bladel deze gronden beheert.. Met bovenstaande invulling is er gestreefd naar maximale maatschappelijk meerwaarde voor mens en natuur.”</i> <i>De visie van initiatiefnemers is om deze waarde te verhogen ten opzichte van de situatie zonder windmolens.</i>	
3	Het windpark de Pals komt in het bosgebied van De Kempen en in de Natte natuurpleel Beekdal van de Aa of Goorloop. Het is omringd met prachtige natuurgebieden te weten het Reuzelsbos, De Grote Cirkel, de Kroonvense Heide, De Beerze, Boswachterij Hapert met aangrenzend de Cartierheide, Witrijt, de Reuselse Moeren en de Panberg. Deze prachtige natuurgebieden behoren allemaal tot het Natuur Netwerk Brabant. De enige dissonant is de Rijksweg A67. Alle vier geplande windturbines liggen in of tegen bosgebieden en het beekdal, deel uitmakend van het Natuur Netwerk Brabant. Drie van de geplande windturbines liggen in en /of draaien over percelen gelegen in het NNB. Twee windturbines zijn gepland in de groenblauwe mantel. Twee van de windturbines liggen in het attentiegebied NNB. Het voornemen past niet op de betreffende locatie. Dit plan voldoet niet aan de voorwaarden voor wijziging van het NNB bij kleinschalige ingrepen als bedoeld in art. 5.5 Vr, omdat: - er geen sprake is van een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het NNB in het betreffende gebied. Voor de toepassing van dit artikel gaat het doorgaans om ingrepen van minder dan 1 hectare met een “lagere” kwaliteit. Deze omgevingsvergunning heeft betrekking op een omvang van meer dan 5 ha. - de voorgestelde ingreep niet leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en	Het grote belang dat de provincie hecht aan de omschakeling naar hernieuwbare energie komt tot uiting in het feit dat de provincie mee wil werken aan de (kleinschalige) herbegrenzing van het Natuurnetwerk Brabant om windenergie mogelijk te maken. Hiertoe is op 2 februari 2019 een verzoek tot herbegrenzing gedaan aan Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant. Verder wordt verwezen naar de reactie op onderdeel 5 van deze zienswijze, waarin de natuurcompensatie en de maatschappelijke meerwaarde van dit project nader is toegelicht.	

	kenmerken van het NNB als geheel. Er is nog geen natuurcompensatieplan waaruit blijkt hoe groot de aantasting en verstoring is en hoe groot de compensatie die wordt voorgesteld en van welke kwaliteit. - de voorgestelde ingreep niet is onderbouwd met een afweging van alternatieven. Er zijn geen alternatieven onderzocht en afgewogen. - de voorgestelde ingreep niet vergezeld gaat van zodanige maatregelen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing. Het windpark De Pals is niet landschappelijk en natuurlijk in te passen en het plan gaat geheel voorbij aan dergelijke maatregelen. - de uitvoering van de voorgestelde ingreep en de daarbij betrokken maatregelen en de monitoring daarvan zijn niet verzekerd. Die maatregelen zijn er dus niet. - er niet wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken bedoeld in artikel 5.6 (compensatieregels). Zie ook onder het kopje "Natuurcompensatie". Er is geen natuurcompensatieplan bijgevoegd. Een aantal gegevens hiervoor ontbreken. Het verstoorde areaal is onbekend, doordat de omvang van de wieken nog niet bekend is. De omvang van de verstoring door geluid en verlichting is niet inzichtelijk. De kraanopstelplaatsen en de onderhoudsweg zitten niet in de berekening. De beheertypen van de vernietigde en verstoorde arealen zijn niet aangegeven. Conclusie is dat art. 5.5 wijziging op basis van kleinschalige ingrepen niet van toepassing is en dat moet worden getoetst aan art. 5.3 wijziging met toepassing van het Nee-tenzij principe.		
--	--	--	--

4	Natuurcompensatie Er is in bijlage 3 becijferd wat de omvang zal zijn van de natuurcompensatie. Daarin wordt meegenomen fysieke aantasting, verstoring door overdraai, verstoring door geluid, verstoring door de bouw en aanleg. Er is echter nog niet bekend welk type windturbine de voorkeur van de initiatiefnemer zal hebben. Daarmee zijn de effecten van verstoring door overdraai en slagschaduw nog niet bekend. Ook de verstoring van lichthinder en de verstoring ten gevolge van de aanleg- en bouwphase is niet meegenomen. Tevens is de aanleg van de kabels en de bouw van het trafohuis voor de aansluiting op het net niet meegenomen in de berekening voor de compensatie en ook de (te verharden?) onderhoudsweg is niet meegerekend. De omvang van het plangebied waarop de omgevingsvergunning betrekking heeft is 83 hectare. Dit is minimaal de omvang van het gebied waarin al die maatregelen plaatsvinden.	In het memo natuurcompensatie is uitgegaan van de maximale afmetingen die met de omgevingsvergunning worden mogelijk gemaakt (worst-case benadering). Zoals aangegeven in onderdeel 5 van deze zienswijze is dit voorstel nader uitgewerkt. Er is geen aanleiding om verstoring door slagschaduw mee te nemen in het natuurcompensatieplan, dit is juridisch ook niet mogelijk. Hinder door slagschaduw treedt bij mensen op binnen een woning waar bewegende schaduw van windturbinewieken op een lichtdoorlatende gevel valt, met fluctuerend lichtniveau tot gevolg. Voor verstoring door lichthinder zijn door de provincie geen maatregelen voorgeschreven. Uit het ecologisch onderzoek dat onderdeel uitmaakt van het MER zijn geen significante effecten als gevolg van lichthinder naar voren gekomen. Tijdens de aanlegfase van Windpark de Pals zullen de effecten op ecologie zo beperkt mogelijk gehouden worden. Dit zal gebeuren door middel van een werkprotocol, waarin bijvoorbeeld wordt vermeldt in welke periode werkzaamheden niet uitgevoerd kunnen worden. Er kan niet worden uitgesloten dat er helemaal geen (ver)storing plaatsvindt, echter zal er geen sprake zijn van wezenlijke verstoring. Overtreding van verbodsbepalingen, anders dan waarvoor ontheffing zal worden aangevraagd, zijn uitgesloten. Verstoring ten gevolge van de aanleg en bouwphase t.b.v. de compensatieopgave is niet aan de orde. De kabels, het trafostation en de toegangswegen zijn allen meegenomen bij het berekenen van het verstoorde oppervlak (de kabels zullen <i>onder</i> de semi-verharde toegangswegen worden aangelegd) en dus de compensatieopgave. Zie het meest recente compensatieplan voor de compensatiegronden.	
5	Het natuurcompensatieplan zelf ontbreekt in de bijlagen.	In bijlage 3 – <i>Memo compensatie-opgave NNB</i> bij de aanvraag omgevingsvergunningaanvraag is de natuurcompensatieopgave inzichtelijk gemaakt. Hierin is opgenomen dat de precieze inrichting	ja

		van het natuurgebied wordt uitgewerkt in een natuurcompensatieplan. Deze memo is aangepast en wordt toegevoegd als bijlage 1 bij deze nota en verwerkt in de ruimtelijke onderbouwing bij de definitieve omgevingsvergunning. De memo heeft betrekking op de wettelijke compensatie en extra natuurontwikkelingen in de vorm van maatschappelijke meerwaarde. Er zal er meer natuur worden ingericht.	
6	Wij zouden graag een inzichtelijk plaatje hebben van de omvang van de vernietiging en aantasting van de natuur en de natuurcompensatie. Dit dient te worden onderverdeeld in: 1. areaal vernietigde natuur NNB in omvang en kwaliteit (beheertypen die er nu liggen) en 2. areaal verstoorde natuur, in omvang en kwaliteit (beheertypen die er nu liggen); 3. aantasting soorten en vernietigd leefgebied op grond van de Wnb; 4. Vernietigde houtopstanden; 5. De nieuwe compensatienatuur met locatie en te realiseren natuurdoeltype (conform art. 5.6 en 5.7 Vr).	Bijlage 3 – <i>Memo compensatie-opgave NNB</i> bij de omgevingsvergunningaanvraag is vervangen door een nieuwe versie, zie bijlage 1 bij deze nota. Daarin is te lezen: 1. areaal fysieke aantasting van het NNB 2. areaal verstoring natuur als gevolg van overdraai 3. areaal verstoring natuur als gevolg van geluid De fysieke aantasting betreft 0,6 hectare (0,8 ha te compenseren), verstoring als gevolg van overdraai betreft 4,2 hectare (4,2 ha te compenseren) en verstoring als gevolg van geluid betreft maximaal 11,4 hectare (3,8 ha te compenseren). Dit brengt de totale compensatieopgave op 8,8 hectare. Deze (verplichte) compensatie zal door middel van fysieke compensatie plaatsvinden. Hiervoor zijn reeds de compensatiegronden bekend, zie compensatieplan (bijlage 1 bij deze nota). Kwaliteit en beheertypen die er nu liggen zijn nader gespecificeerd in één van de bijlagen het compensatieplan. Voor de compensatiegronden is tevens een beheersplan uitgewerkt, zie compensatieplan. In bijlage F – <i>Ecologisch onderzoek</i> en G – <i>Passende beoordeling</i> bij het ProjectMER Windpark de Pals zijn de te verwachten effecten op soorten en te vernietigen leefgebied beoordeeld. Uit de passende beoordeling blijkt dat significante effecten op beschermde Natura 2000-gebieden zijn uitgesloten (incl. stikstofdepositie).	ja

		Vernietigde houtopstanden zullen zich bevinden binnen de te vernietigen bestaande natuur zoals aangegeven op figuur 2 op pagina 8 van het Natuurcompensatieplan dat als bijlage 1 bij deze notitie is gevoegd. (was eerder figuur 4 op pagina 6 van bijlage 3 – <i>Memo compensatie-opgave NNB</i> bij de omgevingsvergunningaanvraag). De te realiseren natuurdoeltype is bepaald en beschreven in het document Compensatie en natuurversterking. Verder zal naast de verplichte 8,8 ha nog extra worden gecompenseerd. Dit is tevens omschreven in het bedoelde document, zoals opgenomen in bijlage 1 bij deze nota.	
7	Wij missen een compensatieplan met op kaart de te vernietigen natuur en de te verstoren natuur en een inrichtingsschets met wat er op welke locatie gecompenseerd gaat worden in hectares en in kwaliteit. De omgevingsvergunning is derhalve niet compleet en voldoet niet aan art. 5.7 doordat de natuurcompensatie niet is verantwoord en de uitvoering ervan niet is geborgd. Daarmee ontbreekt de zekerstelling van de compensatie.	Het compensatieplan is inmiddels beschikbaar en is als bijlage 1 toegevoegd aan deze nota en als bijlage 3 aan de ruimtelijke onderbouwing. De zekerstelling van de compensatie is door duidelijke afspraken met de huidige grondeigenaren, de gemeente en de initiatiefnemers veilig gesteld.	ja
8	Landschap Met deze ontwerp-omgevingsvergunning wordt een ontwikkeling mogelijk gemaakt die niet inpasbaar is in de omgeving, getuige op art. 3.1Vr Zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit.	Paragraaf 4.6 van de Ruimtelijke onderbouwing Windpark de Pals besteedt aandacht aan deze elementen. Aan deze onderbouwing liggen bovendien verschillende rapporten ten grondslag: - ProjectMER Windpark de Pals. - Bijlage D – <i>Landschappelijke beoordeling</i> bij het ProjectMER Windpark de Pals. - Bijlage E – <i>Visualisaties</i> bij het ProjectMER Windpark de Pals. De Ruimtelijke onderbouwing voldoet daarmee aan de in artikel 3.1 PVR opgenomen zorgplicht die in het kader van ruimtelijke kwaliteit wordt gesteld. Er is in zoverre dus geen sprake van strijd met de PVR.	

9	De windturbines liggen op ca. 325 meter van het N2000-gebied Ronde Put, onderdeel van Natura 2000-gebied (habitatrichtlijn-gebied 'Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' (BE2100026) en vogelrichtlijngebied 'Ronde Put' (BE2101639). De Kempense Bossen aan weerszijde van de A67 worden doorsneden door de autosnelweg op de grond. Daar komt de barrièrewerking in de lucht bij ten gevolge van de hoge windmolens. Met windturbines van 190 à 240 meter op 1 à 2 km afstand wordt het ongestoorde natuur- en landschapspanorama van het open gebied van de Cartierheide, een van de weinige grotere open (heide)natuurgebieden met een ongestoorde horizon, aangetast. Dit blijkt ook uit het MER. Op landschap blijkt het plan een negatief effect te hebben qua openheid en beeld. Er zijn ook cumulatieve effecten met de nieuwe windparken in Reusel-De Mieren. De obstakelverlichting blijkt een verstorend beeld te hebben.	Windturbines hebben een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Vaak spreekt men van het verlies van uitzicht of visuele overlast. Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van infrastructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Het gaat in dat kader niet zo zeer om landschappelijke inpassing, maar om het landschappelijke beeld dat ontstaat. Hoewel er geen landelijke wet- of regelgeving over landschap is, is dit in het MER wel kwalitatief beoordeeld aan de hand van enkele landschaps- en ruimtelijke kwaliteit-specifieke criteria. In relatie tot luchtvaartveiligheid dienen windturbines te worden voorzien van obstakelverlichting. Deze verlichting kan vooral tijdens de nachtluchten dominant overkomen en daarmee een rustig landschapsbeeld verstoren. De mate waarin en de manier waarop obstakelverlichting dient te worden toegepast is sterk afhankelijk van de geldende wet- en regelgeving. Hoewel op voorhand nog niet vaststaat welk type obstakelverlichting wordt toegepast, is in het MER toch een beoordeling gegeven voor het te verwachten effect van de obstakelverlichting. Daarbij moet worden opgemerkt dat het hier een belangenafweging betreft tussen de landschappelijke kwaliteit enerzijds en de noodzaak tot het omschakelen naar een duurzame energievoorziening anderzijds. Voor de gemeente Bladel weegt de transitie naar een duurzame energie voorziening in deze zwaarder. Er kunnen voorwaarden worden gesteld aan de verlichting. Aan de vergunning zal de een voorwaarde worden gekoppeld.	
10	De 4 windturbines hebben een zeer grote en negatieve impact op het landschap, die niet kan worden ingepast. De vier windturbines manifesteren zich, vanuit praktisch alle richtingen	Paragraaf 4.6 van de Ruimtelijke onderbouwing Windpark de Pals besteed aandacht aan deze elementen. Aan deze onderbouwing liggen bovendien verschillende rapporten ten grondslag:	

	overduidelijk in het landschap en ondermijnen de identiteit daarvan. Daarmee zijn deze grote windturbines qua schaal en maat niet geschikt voor het omliggende landschap en niet in-pasbaar in de omgeving als bedoeld in art. 6.18 Vr en in strijd met de zorgplicht voor ruimtelijke kwaliteit als bedoeld in art. 3.1.	- ProjectMER Windpark de Pals. - Bijlage D – <i>Landschappelijke beoordeling</i> bij het ProjectMER Windpark de Pals. - Bijlage E – <i>Visualisaties</i> bij het ProjectMER Windpark de Pals. De Ruimtelijke onderbouwing voldoet daarmee aan de in artikel 3.1 PVR opgenomen zorgplicht die in het kader van ruimtelijke kwaliteit wordt gesteld. Er is in zoverre dus geen sprake van strijd met de PVR. Windpark de Pals is gevestigd langs een groot infrastructureel werk, namelijk de A67. Daarnaast is het projectgebied gelegen in 'Jong bos' en 'Jonge zandontginning', volgens de Gebiedspaspoorten/Kenmerken uit de Structuurvisie ruimtelijke ordening. Er is dus geen sprake van oude, kleinschalige cultuurlandschappen. Hierdoor is voldoende onderbouwd dat het landschap qua schaal en maat geschikt is voor de ontwikkeling van windturbines. In onderdeel 5 van deze zienswijze is ingegaan op de maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in art. 6.18 Verordening ruimte. Wij verwijzen hiernaar.	
11	Voor bepaalde soorten, zoals vleermuizen en worden significant negatieve effecten verwacht door het plan. Daarom wordt geadviseerd stilstandvoorzieningen te treffen om het aantal slachtoffers significant te verminderen. In de voorschriften is verzuimd deze voorzieningen op te nemen. Hierdoor zullen dus wel significante effecten optreden.	Voor alle vogelsoorten en de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger zijn significant negatieve effecten uitgesloten. Echter kan niet op voorhand gesteld worden dat hetzelfde geldt voor de rosse vleermuis. Door de toepassing van een stilstandvoorziening voor vleermuizen is met zekerheid te stellen dat er geen significant negatieve effecten te verwachten zijn. Deze stilstandvoorziening zal worden geborgd in de ontheffing, als voorschrift. Hierdoor kunnen significante effecten worden uitgesloten.	

12	Er is geen onderzoek gedaan naar de effecten op trekvogels, zoals geadviseerd door de commissie Mer.	De ecologische onderzoeken zijn uitgebreid en volledig uitgevoerd. Effecten op trekvogels zijn een onderdeel uit van de opgestelde natuurtoets. Trekvogels waarvoor slachtoffers te verwachten zijn, zijn opgenomen in de ontheffingsaanvraag.	
13	In het MER wordt ten onrechte gesteld dat het plangebied niet in het NNB ligt. Er is voorbijgegaan aan het feit dat het voorgenomen plan het NNB fysiek aantast.	Het MER loopt in die zin vooruit op de zaken dat de windturbines ten tijde van vergunningverlening niet in het NNB zullen zijn gelegen, omdat er herbegrenzing heeft plaatsgevonden. Zie ook het antwoord op punt 6.	
14	Passende beoordeling In de passende beoordeling ontbreekt een stikstofonderzoek en –berekening. Het is aannemelijk dat tijdens de bouw- en aanlegfase er een stikstofdepositie op de N2000-gebieden neerkomt. Daarom dient ingevolge de Wet natuurbescherming een passende beoordeling worden gemaakt, alvorens de omgevingsvergunning te verlenen. Het plangebied ligt in de nabijheid van overbelaste N2000-gebieden, te weten Kempenland West, Leenderbos, Groote Heide en De Plateaux en Valleigebied van de Kleine Nete met brongebieden, moerassen en heiden' en Ronde Put. Gelet op de uitspraak van het EU Hof is er nog onzekerheid of er ontwikkelingsruimte beschikbaar zal zijn. De bouw- en aanlegfase moeten alsnog worden meegenomen in de passende beoordeling	In de passende beoordeling zijn de effecten van stikstof niet nader toegelicht. Dit vanwege het feit dat er geen sprake is van negatieve effecten. Uit de uitgevoerde AERIUS-berekening blijkt dat het project geen schadelijke gevolgen heeft (op stikstofgevoelige gebieden). Deze berekening is onderdeel van de vergunningaanvraag Wnb (onderdeel gebiedsbescherming). Deze berekening wordt als bijlage 2 toegevoegd aan de nota zienswijze en als bijlage 11 aan de ruimtelijke onderbouwing.	
Conclusie:			
De zienswijze leidt op de volgende onderdelen tot aanpassing ten opzichte van het ontwerpomgevingsvergunning: 1. voorstel <i>Compensatie en natuurversterking windpark de Pals</i> wordt als bijlage 1 aan deze Nota toegevoegd en opgenomen als bijlage 3 in de ruimtelijke onderbouwing. Daarin is opgenomen de natuurdoelstelling en de maatregelen om de gewenste natuurdoelstelling te realiseren en te beheeren.			

Zienswijze 3 – Achterste Hoef

Naam instantie/indiener:	ZYPP Advocaten, Postbus 911 6800 AX Arnhem		
Namens:	Achterste Hoef Beheer B.V. en Achterste Hoef B.V., Troprijt 10 te Bladel		
Datum zienswijze:	17 januari 2019		
Kenmerk:	20180021/EJ/ej		
Ontvangen:	17 januari 2019		
Registratienummer:	19ik.00465		
Zienswijze:			
Nr.	Tekst uit zienswijze	Beantwoording	Aanpassing ontwerp
1	Als het verrichten van een handeling een door artikel 3.1, 3.5 of 3.10 lid 1 van de Wet natuurbescherming verboden handeling is, dan wordt deze op grond van artikel 2.2aa aanhef en onder b van het Besluit omgevingsrecht aangemerkt als een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, voor zover voor die handeling geen Wnb-ontheffing is aangevraagd of verleend. De omgevingsvergunning moet dan ook voor deze flora- en fauna-activiteit worden verleend. Ten onrechte is een dergelijke verklaring van geen bedenkingen niet bij het college van Gedeputeerde Staten aangevraagd	Er is geen sprake van een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, lid 1, onderdeel i, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht nu er reeds een ontheffing Wet natuurbescherming vóór de aanvraag van de omgevingsvergunning is aangevraagd. Daarmee valt het onder de uitzonderingen als genoemd artikel 2.2aa aanhef en onder b van het Besluit omgevingsrecht. Een verklaring van geen bedenkingen zoals genoemd in artikel 6.10a, lid 1, en lid 2 Besluit omgevingsrecht is dan ook niet nodig voor het verlenen van de omgevingsvergunning. De ontheffingsaanvraag is ingediend op 15 november 2018. De aanvraag voor een vergunning Wet natuurbescherming is eveneens ingediend op 15 november 2018. De omgevingsvergunningaanvraag is ingediend op 16 november 2018.	

2	<u>Gebieds- en soortenbescherming:</u> In het advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage ‘Windpark De Pals, gemeente Bladel’ van 5 februari 2018 stelt de Commissie op p. 1 het volgende. <i>‘Zij (de Commissie, edj) beschouwt de volgende informatie als essentieel voor het meewegen van het milieubelang in het besluit over het windpark en daarmee als relevant voor de MER: (...)</i> <i>• Een beschrijving van de milieugevolgen van de inrichtingsalternatieven, zowel in de aanlegfase als de gebruiksfase van het park, waaronder de gevolgen voor de natuur, het landschap en de leefomgeving;</i> <i>(...)</i>	Zowel voor het onderdeel soortenbescherming als het onderdeel gebiedsbescherming van de Wet natuurbescherming zijn de gevolgen in kaart gebracht in de aanleg- en gebruiksfase. Voor het onderdeel gebiedsbescherming blijkt dat er geen significant negatieve gevolgen optreden. Wat betreft het onderdeel soortenbescherming kan niet worden uitgesloten dat er geen overtreding(en) van de verbodsbepalingen plaatsvinden. Derhalve is een ontheffing benodigd, deze is in behandeling bij het bevoegd gezag. Er is geen reden om aan te nemen dat deze niet verleend gaat worden.	
3	Reclamant is van mening dat het projectMER hoofdstuk 2 blijkt dat de rapportage op een aantal punten onduidelijk en onvolledig is: Zoogdieren: De conclusie dat voor de genoemde ‘licht beschermde soorten’ een ontheffing niet noodzakelijk zou zijn, is onjuist. De vrijstelling waar aan gerefereerd wordt bestaat slechts voor een aantal soorten (bijlage 3 behorende bij de Verordening natuurbescherming Noord-Brabant). Econsultancy spreekt over het voorkomen van de ‘mol’ en diverse muissoorten. De mol staat niet op bijlage 3 bij genoemde verordening. Er staat een aantal muissoorten op de lijst, maar zeker niet alle muissoorten. Econsultancy stelt in de rapportage – p. 13 – dat ‘als gevolg van graafwerkzaamheden dieren verwond of gedood kunnen worden en holen kunnen worden verwijderd’. De vrijstelling geldt niet voor het doden of verwonden van beschermde dieren zoals opgenomen in bijlage 3 van de verordening, maar slechts voor het vangen en het beschadigen / vernielen van vast voortplantings- en rustplaatsen	Er zowel veldonderzoek als literatuuronderzoek verricht. Hierdoor is een goede inventarisatie van de mogelijk aan te tasten soorten verkregen. De onderzoekslocatie vormt geschikt habitat voor een aantal soorten grondgebonden zoogdieren. De verblijfplaatsen van deze soorten kunnen door de voorgenomen ingrepen mogelijk worden verstoord. Overtreding van de verbodsbepalingen, met betrekking tot grondgebonden zoogdieren, is echter niet aan de orde. De grondgebonden zoogdieren vallen of onder de provinciale vrijstelling (soorten als ree, vos), of zijn niet (langer) beschermd (mol) of zijn niet aanwezig op de onderzoekslocatie. De genoemde licht beschermde grondgebonden zoogdieren vallen onder de provinciale vrijstelling, echter is bij werkzaamheden wel de zorgplicht van kracht. Dit houdt in dat al het mogelijke moet worden gedaan om negatieve effecten ten aanzien van soorten te voorkomen. Dit houdt in dat dieren de kans moeten krijgen om te vluchten of, indien benodigd, gevangen en verplaatst dienen te worden. Dit handelen wordt tijdens de werkzaamheden gewaarborgd middels	

		een ecologisch werkprotocol om het doden of verwonden van dieren te voorkomen. Het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk.	
4	In het ontwerpbesluit is ten onrechte geen voorschrift verbonden om ter bescherming van de grondgebonden zoogdieren, materialen die schuilplaatsen vormen buiten de gevoelige periode van voortplanting of winterrust te verwijderen.	Dergelijke voorschriften worden niet opgenomen als voorschrift op de omgevingsvergunningaanvraag. Dergelijke voorschriften zullen, indien noodzakelijk, worden opgenomen in de ontheffing Wet natuurbescherming.	
5	Reptielen: Zonder te nemen maatregelen als plaatsen van schermen en niet veroorzaken trillingen in kwetsbare periode zijn de negatieve gevolgen voor reptielen niet uit te sluiten. Nergens uit het ontwerpbesluit blijkt dat sprake is van enige borging dat deze noodzakelijk geachte maatregelen worden genomen en derhalve is het aanvragen van een ontheffing voor reptielen, ten onrechte achterwege gelaten.	Daarnaast is tevens een ontheffing aangevraagd voor een drietal reptielensoorten: gladde slang, hazelworm en levendbarende hagedis. De voorgenomen mitigerende maatregelen zullen worden geborgd in de ontheffing Wet natuurbescherming.	
6	<u>Amfibieën</u> : Econsultancy concludeert dat zowel de heikikker als de poelkikker incidenteel kunnen voorkomen op de onderzoekslocatie. Tijdens de aanleg – zie p. 13 – is gevaar voor het doden en verwonden van amfibieën. Anders dan Econsultancy stelt geldt ten aanzien van het doden en verwonden geen vrijstelling. Voorts geldt de vrijstelling slechtst voor een zeer beperkt aantal amfibieën en zeker niet voor de heikikker, alpensalamander en poelkikker. Nu verstoring (doden/verwonden/vernielen en beschadigen vaste rust- en verblijfsplaatsen) niet kan worden uitgesloten dient ook in zoverre een ontheffing te worden aangevraagd. Al is het alleen maar om de geadviseerde mitigerende maatregelen te borgen.	De genoemde (licht)beschermde amfibieën vallen onder de provinciale vrijstelling, echter is wel de zorgplicht van kracht. Dit houdt in dat al het mogelijke moet worden gedaan om negatieve effecten ten aanzien van soorten te voorkomen. Dit houdt in dat dieren de kans moeten krijgen om te vluchten of, indien nodig, gevangen en verplaatst worden. Dit handelen wordt tijdens de werkzaamheden gewaarborgd middels een ecologisch werkprotocol om het doden of verwonden van dieren te voorkomen. Het aanvragen van een ontheffing is dan ook niet noodzakelijk. Het naleven van het ecologisch werkprotocol zal als voorwaarde aan de omgevingsvergunning worden verbonden. Voor de drie beschreven amfibieënsoorten: heikikker, alpenwatersalamander en poelkikker is reeds een ontheffing Wet natuurbeheer aangevraagd. De beschreven mitigerende maatregelen zullen worden geborgd in de ontheffing.	
7	<u>Vleermuizen</u> : Een aantal vleermuissoorten gebruikt het gebied als foerageergebied. Econsultancy trekt de conclusie dat onder diverse vleermuissoorten slachtoffers zullen vallen,	De ontheffing ten aanzien van diverse vleermuissoorten is reeds aangevraagd. De stilstandvoorziening zal worden geborgd in de ontheffing.	

	doch dat nu de sterfte minder bedraagt dan 1% van de natuurlijke sterfte, geen sprake is van significante effecten op de gunstige staat van instandhouding. Dit betekent echter wel dat ontheffing dient te worden aangevraagd. Aan de te verstrekken ontheffing kan vervolgens als mitigerende maatregel een stilstandvoorziening worden verbonden.		
8	<u>Vogels:</u> Tijdens aanlegfase kunnen nesten van vogels worden beschadigd en/of vernield (p. 26). Bovendien kunnen broedvogels en niet-broedvogels in de omgeving worden gedood door de windturbines (aanvaringsslachtoffers) (p. 26). Het standpunt dat er voor een aantal soorten sprake is van incidentele sterfte en 'dus' de aanvraag voor een ontheffing niet noodzakelijk is, moet worden verworpen. Reclamant verwijst in dit verband naar de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State van 4 mei 2016, ECLI:NL:RVS:2016:1227 rechtsoverweging 2.3.	Voor vogelsoorten waarvan (jaarlijkse) aanvaringsslachtoffers worden voorzien is een ontheffing aangevraagd in het kader van de Wet natuurbeheer (onderdeel soortenbescherming). Soorten waarvan geen aanvaringsslachtoffers worden voorzien, of uiterst incidenteel, maken geen onderdeel uit van de ontheffingaanvraag. Hier is namelijk geen overtreding van verbodsbepalingen aan de orde.	
9	<u>Tussenconclusie ten aanzien van beschermde soorten:</u> Het onderzoek van Econsultancy bevat een belangrijke ommissie: de Commissie voor de milieueffectrapportage heeft in het Advies over de reikwijdte en het detailniveau aangegeven op p. 8 dat ingegaan dient te worden of de 1% mortaliteitsnormen cumulatief worden overschreden voor vogel- en vleermuissoorten. Ten onrechte is geen onderzoek gedaan naar de cumulatie van gevolgen Windpark De Pals, Windpark Laarakkerdijk en Windpark Reusel.	De cumulatietoets zal worden aangevuld in het natuurrapporten behoefte van de ontheffingsaanvraag. Het windpark Reusel, het initiatief van vereniging High Tech Agro Campus, is nog niet in die fase dat een aanvraag is ingediend. Wel zijn onderzoeken uitgevoerd in het kader van een MERrapport. De informatie zal worden betrokken in de bedoelde aanvulling.	ja
10	Er kan sprake zijn van zogenoemde externe werking in relatie tot Natura 2000. Uit de verrichte passende beoordeling volgt dat effecten op de in het onderzoek betrokken Natura 2000-gebieden niet zijn uit te sluiten. Naar het oordeel van reclamant is een aantal Natura 2000-gebieden ten onrechte niet in de passende beoordeling betrokken en zijn de conclusies van Econsultancy onvoldoende onderbouwd. Het voorgaande neemt niet weg dat ook Econsultancy van oordeel is	Uit het aangehaalde rapport blijkt dat significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen zijn uit te sluiten. In het kader van algemene soortbescherming toch stilstandvoorzieningen getroffen worden, waardoor het aantal slachtoffers nog significant zal verkleinen. In het geheel kan geconcludeerd worden dat significante negatieve effecten op instandhoudingsdoelen van Natura 2000-gebieden met zekerheid zijn uitgesloten. De stilstandvoorziening zal overigens	

	dat er sprake is van significante effecten, tenzij er 'mitigerende maatregelen' worden getroffen. Die maatregelen zijn echter niet getroffen, laat staan geborgd. Nu daarmee het ontstaan van significante effecten niet is uit te sluiten had een zogenoemde ADC-toets dienen plaats te vinden (artikel 2.8 van de Wet natuurbescherming).	worden geborgd in de ontheffing in het kader van de Wet natuurbeheer.	
11	<u>Structuurvisie 2010 – partiële herziening 2014</u>: Doelstelling van Rijksbeleid is om 2020 tenminste 6.000 MW aan windenergie op land op te wekken. In de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte heeft het Rijk aangegeven dat de overgang naar duurzame energie op ruimte vraagt. Om ruimte te reserveren zijn door het Rijk in samenwerking met de provincies kansrijke gebieden aangewezen. De keuze voor die kansrijke gebieden is gebaseerd op landschappelijke kenmerken en windaanbod. Ook in de provincie Noord-Brabant is die keuze gemaakt. En die keuze is uitdrukkelijk niet gevallen op het gebied waar de gemeente Bladel nu voornemens is het windpark te realiseren. Het vergunnen van de vier windturbines op de nu beoogde locatie in strijd met het geldende provinciale planologische beleid.	De geschikte gebieden voor grootschalige windenergie zijn door het Rijk na overleg met de provincies vastgelegd in de structuurvisie Windenergie op Land (SvWOL). Het doel van de SvWOL is om ruimte te reserveren voor grootschalige windenergie zodat tenminste 6.000 MW aan windturbines operationeel is in 2020. Tevens wordt in de SvWOL benadrukt dat om de doelstelling van 6.000 MW te halen, het noodzakelijk is dat ook buiten de gebieden uit de SvWOL ruimte wordt geboden voor kleinere windturbineparken. Het provinciale ruimtelijke beleid ten aanzien van windturbines gaat uit van plaatsing in landschappen die daar wat betreft schaal en maat geschikt voor zijn. Dit betekent bijvoorbeeld in de open zee- en kleigebieden of jonge ontginningsgebieden. Ook grote infrastructuurele lijnen zijn voorstelbaar. Gezien de forse transitieopgave en gezien de (geringe) plaatsingsmogelijkheden in de nabije omgeving is de gemeente Bladel van mening dat een lijnopstelling op de nu voorziene locatie, naast een rijksweg, aanvaardbaar is. Uit overleg blijkt dat de provincie mee kan werken aan herbegrenzing van het NNB. Dit blijkt ook uit de zienswijze van de provincie (zie beantwoording zienswijze 9). De structuurvisie is uitgewerkt in de Verordening Ruimte. Hierin heeft de provincie regels opgesteld voor windenergie. Zo zijn er verschillende regels, afhankelijk van het soort gebied, waaronder: • Windenergie in de Groenblauwe mantel: artikel 6.18 (relevant voor Windpark de Pals) • Windenergie in Gemengd landelijk gebied: artikel 7.19	

		In artikel 6.18 lid 2 onder c van de verordening ruimte staat dat windturbines in groenblauwe mantel, niet aansluitend aan bedrijventerreinen mogen worden gebouwd, indien de ontwikkeling plaatsvindt in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is. De geschiktheid van het landschap is in het MER en daarmee in de ruimtelijke onderbouwing onderbouwd. Windpark de Pals is gevestigd langs een groot infrastructureel werk, namelijk de A67. Daarnaast is het projectgebied gelegen in 'Jong bos' en 'Jonge zandontginning', volgens de Gebiedspaspoorten/Kenmerken uit de Structuurvisie ruimtelijke ordening. Er is dus geen sprake van oude, kleinschalige cultuurlandschappen. Hierdoor is voldoende onderbouwd dat het landschap qua schaal en maat geschikt is voor de ontwikkeling van windturbines. Het is correct dat de locatie niet aansluit bij een groot bedrijventerrein. De Verordening ruimte Noord-Brabant heeft in artikel 6.18 lid 2 een afwijkmogelijkheid voor de realisatie van windturbines op gronden die niet aansluiten aan een middelzwaar en zwaar bedrijventerrein. De gemeente heeft inmiddels een verzoek gedaan om de NNB te begrenzen.	
12	In de rechtspraak van de Afdeling Bestuursrechtspraak is geoordeeld dat ook activiteiten buiten het NNB effecten kan hebben op de beschermde waarden in het gebied en dan via de band van de ruimtelijke ordening met die effecten rekening dient te worden gehouden, zie uitspraak van 21-9-2016, ECLI:NL:RVS2016:2508.	Op 2 februari 2019 is een verzoek tot herbegrenzing gedaan door de gemeente Bladel. De tegen de ontwerpomgevingsvergunning ingediende zienswijzen zijn bij het verzoek gevoegd evenals de beoordeling daarvan door het college. Voor de duidelijkheid merken wij op dat de gemeente niet van mening is dat het verlenen van de vergunning in strijd is met artikel 6.18 van de Verordening ruimte. De compensatie-eisen uit de verordening ruimte (artikel 5.5) zorgen ervoor dat voldoende rekening wordt gehouden met de effecten van windturbines op NNB. Deze eisen zijn beschreven in het <i>Memo Compensatie-opgave</i> (bijlage 3 bij de vergunningaanvraag) deze memo is naar aanleiding van nader overleg met de provincie en vanwege de zienswijzen nader aangevuld en uitgebreid. De aangevulde	

		memo is opgenomen als bijlage 1 bij de nota zienswijzen en zal worden toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing.	
13	Een wijziging van de begrenzing vanwege niet ecologische redenen is op grond van de Verordening ruimte naar het oordeel van reclamant niet mogelijk. Als een aanpassing van de begrenzing van de Groenblauwe mantel wordt doorgevoerd, dan betekent dit nog steeds dat uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening beoordeeld dient te worden welke effecten de windturbines hebben op het nabijgelegen NNB en meer in het bijzonder de kwaliteiten van dit gebied. De compensatie van het NNB dient te voorzien in 'nieuw' NNB inclusief borging. Bovendien kan pas tot aantasting van het NNB worden overgegaan op het moment dat het nieuwe deel NNB ook feitelijk als zondig functioneert.	De herbegrenzing zal worden toegepast met toepassing van artikel: 5.5 van de Verordening ruimte: wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen. De betreffende gronden zullen worden omgevormd naar Groenblauwe mantel, waar windturbines onder voorwaarden mogelijk zijn. Toepassing van de eisen die aan de compensatie worden gesteld in artikel 5.6 en 5.7 betekent dat prioriteit wordt gegeven aan het realiseren van reeds aangewezen NNB, die nog niet is gerealiseerd. Reden hiervoor is dat het NNB in Noord-Brabant is overdimensioneerd, terwijl grote delen nog niet feitelijk als zodanig functioneren. In het compensatieplan wordt de verplichte compensatie uitgewerkt en gebord. De gemeente zal zo spoedig mogelijk de betreffende grond, die nu nog agrarisch in gebruik zijn, opnemen in een herziening van het bestemmingsplan Buitengebied, zodat de functie Natuur kan worden vastgelegd. De initiatiefnemer heeft de aankoop van de grond reeds veilig gesteld. In overleg zal de gemeente de gronden inrichten met de gelden die beschikbaar komen uit het fonds inrichting landschappelijke kwaliteit, dat beschikbaar komt als gevolg van windpark de Pals. In de meerjarenbegroting van de gemeente is dit geborgd. Deze ontwikkeling dient verder als aanjager van de verdere gebiedsontwikkeling van de omgeving ten zuiden van het Kroonven in zowel Bladel als Reusel-De Mierden. Streven is om alle landbouwgronden in deze enclave om te vormen naar natuur c.q. extensieve landbouw en daarmee de effecten van intensieve teelten, verkeersaantrekkende werking, vermessing en geluid verregaand te verminderen. In combinatie daarmee worden de natuurwaarden sterk verbeterd en komen er meer mogelijkheden voor extensieve recreatie.	

14	Verzoek om de vergunning te weigeren	Op basis van alle beschikbare gegevens en de beoordeling van de zienswijze wordt een besluit genomen.	
Conclusie			
De zienswijze leidt op de volgende punten tot aanpassing ten opzichte van het ontwerpomgevingsvergunning: 1. het naleven van het ecologisch werkprotocol zal als voorwaarde aan de omgevingsvergunning worden verbonden. 2. met de bouw- en aanlegwerkzaamheden mag pas worden begonnen, zodra het bevoegd gezag een besluit heeft genomen over de aanwezigheid van de archeologische waarden en dit besluit de werkzaamheden mogelijk maakt.			

Zienswijze 7 – Milieuvereniging Bladel

Naam instantie/indiener:			
Namens:			
Datum zienswijze:	14 januari 2019/ aanvulling foto 19-1-2019		
Kenmerk:	geen		
Ontvangen:	15 januari 2019 / aanvulling foto 21 januari 2019		
Registratienummer:	19ik.00392 / aanvulling foto 19ik.00494		
Zienswijze:			
Nr.	Tekst uit zienswijze	Beantwoording	Aanpassing ontwerp
1	Wij onderkennen de noodzaak dat er een einde moet komen aan de energie-opwekking m.b.v. fossiele brandstoffen. Wij vinden de doelstelling t.w. De Kempen Energieneutraal in 2025 dan ook een goede zaak. Het bereiken hiervan verdient onzes inziens, naast het zo minimaal mogelijk aantasten van natuur en landschap, de hoogste prioriteit.	Naar de mening van de gemeente zijn beide belangen van alternatieve energie-opwekking zonder aantasting van de natuur in Bladel niet met elkaar te verenigen op de wijze zoals reclamant voorstaat. In een eerdere reactie over de NRD zijn door reclamant alternatieve voorstellen gedaan. Deze voorstellen blijken op basis van alleen al het wettelijke toetsingskader onhaalbaar. Met dit project en met de voorgestelde verplichte compensatie en de extra ontwikkelingen in de vorm van maatschappelijke meerwaarde wordt juist gezorgd dat de natuur in de omgeving van het windpark de Pals in lengte van jaren een enorme “boost” krijgt. Uitgangspunt is dat de windmolens maximaal 25 jaar noodzakelijk zullen zijn. Korthedshalve verwijzen wij naar bijlage 1 en 2 van deze nota, waarin het bijgestelde compensatieplan en het document Inrichting en beheer natuur windpark de Pals nader zijn uitgewerkt.	
2	Wij hebben overgrote bezwaren tegen de locatie van Windpark de Pals. Het landschap, de beleving daarvan en de natuur wordt ernstig aangetast. Er zijn goede alternatieven waarbij dit tot een minimum beperkt wordt.	Het provinciale ruimtelijke beleid ten aanzien van windturbines gaat uit van plaatsing in landschappen die daar wat betreft schaal en maat geschikt voor zijn. Dit betekent bijvoorbeeld in de open zeekeleigebieden of jonge ontginningsgebieden. Ook grote infrastructurele lijnen	

	Windpark de Pals is omringd met prachtige natuurgebieden t.w. Het Reuzelsbos, De Grote Cirkel, De Kroonvense Heide, De Beerze, Boswachterij Hapert met aangrenzend de Cartierheide en de Panberg. Deze prachtige natuurgebieden behoren allen tot het Natuur Netwerk Brabant. Het enige dissonante is de Rijksweg A67. Het vertoeven in dit gebied met zijn heerlijke natuurlijke vergezichten is uniek. Er zijn weinig plekken in Nederland waar dit nog mogelijk is. Dit wordt zeer ernstig verstoord door er a.h.w. middenin 4 tot wellicht 12 windmolens (plannen in Reusel) te plaatsen. Zie bijgaande foto. Het is niet voor niets dat de provinciale Verordening Ruimte Noord-Brabant daar expliciet heel duidelijk over is: “Windparken in Natuur Netwerk Brabant zijn uitgesloten.” Dit is niet alleen een regel, het heeft ook een bedoeling: de provincie wil dat de natuur niet verder aangetast wordt. Alleen bij kleinschalige ingrepen die leiden tot “een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken is wellicht iets mogelijk. Het plaatsen van 4 windmolens is geen kleinschalige ingreep: het plaatsen van 12 windmolens is een wandaad, het getuigt van weinig respect voor natuur en landschap.	zijn voorstelbaar. Gezien de forse transitieopgave en gezien de (geringe) plaatsingsmogelijkheden in de nabije omgeving is de gemeente Bladel van mening dat een lijnopstelling op de nu voorziene locatie, naast een rijksweg, aanvaardbaar is. Gegeven de bereidheid van de provincie om mee te werken aan herbegrenzing van het NNB moge verondersteld worden dat ook de provincie deze mening toegedaan is. Dit blijkt ook uit de zienswijze van de provincie (zie beantwoording zienswijze 9). Voor het overige verwijzen wij naar de beoordeling van onderdeel 1 van deze zienswijze. Van de toegezonden foto hebben wij met belangstelling kennisgenomen. De betreffende informatie is echter ook opgenomen in de stukken die horen bij de ontwerpomgevingsvergunning, specifiek het visualisatierapport. De plannen in de gemeente Reusel-De Mierden valt niet onder dit project. Waar mogelijk is wel een doorkijk gegeven naar de effecten ervan.	
3	<u>Er is niet gezocht naar alternatieve locaties:</u> Er is, ondanks het voorstel van de Milieuvereniging Bladel (zie de zienswijze d.d. 16-01-2018) en ondanks het advies van Commissie voor de MER (<i>“er is een globaal inzicht nodig in de ruimte die binnen de gemeente beschikbaar is voor windturbines en in de voor- en nadelen die alternatieve vestigingsplaatsen hebben”</i>), niet gezocht naar alternatieve locaties. 2.1 De Milieuvereniging Bladel heeft d.d. 16-01-2018 bij haar zienswijze een aantal mogelijke alternatieve locaties	Indien een bestemmingsplanwijzigingsprocedure gevolgd wordt, dient een PlanMER opgesteld te worden. Een planMER richt zich op het inzichtelijk maken van het beleidskader en de in het verleden genomen beslissingen op provinciaal, regionaal en gemeentelijk niveau. In een planMER worden alternatieve windenergielocaties binnen een gemeente onderzocht. De realisatie van windpark de Pals wordt mogelijk gemaakt met behulp van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan ex. artikel 2.1 lid 1 onder c.	

aangegeven; voornamelijk bij bedrijfsterreinen en sportcomplexen. Het voorstel werd door het College van de tafel geveegd. (“alleen lijnopstellingen werden toegestaan” was het argument, via de pers). Navraag door ons bij de Provincie leidde toen tot het volgende antwoord: <i>“In antwoord op uw vraag het volgende. Ons ruimtelijke beleid (structuurvisie ro en Verordening ruimte) gaat uit van geclusterde opstellingen van windturbines, dus geeft geen voorkeur voor lijnen, ruiten, driehoeken of anderszins. Afhankelijk van het type landschap, aanwezigheid van grote infrastructurele lijnen e.d. kan het zijn – op ruimtelijke gronden – dat een lijnopstelling of juist een carré beter bij het landschap aansluit. Wij sturen hier in principe niet op.”</i> Binnen de vliegfunnel van Luchthaven Eindhoven geldt een bouwhoogtebeperking oplopend van 0 tot 174,5 meter boven NAP. Er is in deze zaak uitgegaan van turbines met een tiphoogte van 200 meter. Dan weet je zeker dat de mogelijkheden in onze gemeente en regio zeer beperkt zijn. Momenteel is de gangbare tiphoogte van windmolens 160 a 175 meter. En dan is “het kan niet” nog niet zo’n voldongen feit. Met dit soort windturbines zijn er goede alternatieve mogelijkheden om vele windmolens met een hoogte van bv. 170 meter onder de aanvliegfunnel te plaatsen (bv. het Kempisch Bedrijven Park). Als het niet kan zoals het moet, dan moet het maar zoals het kan. Denk wel: op een strook van 1,2km x 2,7 km kan je 30 windmolens plaatsen (in theorie). En dat is dan 30 x 3MW = 90MW fossielvrije energie. Over het door de commissie MER nodig geachte globale inzicht m.b.t. de binnen de gemeente beschikbare ruimte voor windturbines en over de voor- en nadelen van alternatieve locaties wordt in het MER geen informatie verstrekt.	Als een procedure voor het afwijken van het bestemmingsplan gevolgd wordt hoeft alléén een ProjectMER opgesteld te worden. Het projectMER is immers slechts de onderbouwing van een concrete vergunningaanvraag. Op grond van artikel 2.12, eerste lid, onder a, sub 3 van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) moet het besluit tot afwijken van het bestemmingsplan een goede ruimtelijke onderbouwing bevatten. Mede naar aanleiding van de zienswijzen en het advies van de commissie voor de m.e.r. op de Notitie Reikwijdte en Detailniveau is in het MER aandacht besteed aan de mogelijkheden tot opwekking van windenergie op andere locaties binnen de gemeente. Conclusie daarvan was dat het aantal andere mogelijke locaties dermate gering is dat de gemeentelijke duurzaamheidsdoelstelling niet gehaald kan worden <i>zonder</i> windpark de Pals. Dit wordt ook onderschreven in het Haalbaarheidsonderzoek grootschalige wind- en zonne-energie de Kempen, Pondera Consult, 16 oktober 2018. Paragraaf 5.2 van het ProjectMER Windpark de Pals besteedt aandacht aan de belangrijkste ruimtelijke belemmeringen binnen de gemeente Bladel. Een beschrijving van effecten op leefbaarheid (afstand tot woningen), landschap (koppeling grootschalige infrastructuur) en natuur (afstand bosrand) vindt plaats, evenals de ligging ten opzichte van de CTR (controlled traffic region) van Eindhoven Airport. De bouwhoogtebeperking is niet de enige ruimtelijke belemmering die door Eindhoven Airport wordt opgeworpen: ligging binnen de CTR (controlled traffic region) leidt ook tot dermate strenge eisen t.a.v. radarverstoring dat plaatsing van windturbines onwaarschijnlijk is. Zoals aangegeven in het projectMER (paragraaf 5.2) is de duurzame-energie-opgave van de gemeente Bladel zo groot dat op voorhand duidelijk is dat de locatie van WP de Pals in elk geval onderdeel zal uitmaken	
--	--	--

		van het windenergiebeleid van de gemeente. Een onderzoek naar overige locaties voor wind- (en zonne)energie zal plaatsvinden in de vorm van een planMER die de Kempengemeenten in totaal zal beschouwen. De aangegeven alternatieven geven geen blijk van realisme ten aanzien van de werkelijke mogelijkheden en de problemen en eisen waar initiatiefnemers en gemeenten voor worden gesteld bij de voorbereiding en de beoordeling van concrete verzoeken. De door de commissie gewenste globale informatie is opgenomen in paragraaf 5.2 van het projectMER.	
4	De locatie de Pals is in onze regio qua visuele aspecten wellicht de meest ongunstige plek voor windturbines. In onze regio is nergens een plek te vinden die binnen een straal van nog geen 5km zoveel natuurgebieden omvat; niet alleen in Nederland ook over de grens (Luyksgestels Heide, Grootbos, Bladelse Heide). Dan is het onverantwoord om op de locatie De Pals een windpark van 4 windmolens te situeren. En helemaal onverantwoord wanneer er niet naar alternatieve locaties in onze gemeente is gezocht.	Zie beantwoording bij punt 3 en punt 6 van deze zienswijze.	
5	De 4 windturbines tasten ook in ernstige mate de belevingswaarden van natuurliefhebbers, recreanten en toeristen. Al de eerder genoemde natuurgebieden, waaronder de zeer geliefde Cartierheide, en met grote aantallen wandel-, mb- en ruiterroutes, liggen binnen een straal van 5km vanaf de beoogde locatie De Pals!	Zie beantwoording bij punt 6 van deze zienswijze.	
6	Het feit dat er geen juridisch kader is voor het onderdeel Landschap mag geen reden zijn om het Windpark de Pals, ondanks grote nadelen voor landschap en samenleving, toch te realiseren.	Windturbines hebben een impact op het landschap. Deze impact wordt veelal als negatief ervaren. Vaak spreekt men van het verlies van uitzicht of visuele overlast.	

	De nadelen voor het landschap en de belevingswaarden van natuurliefhebbers, recreanten en toeristen zijn evident. De 4 windturbines hebben een zeer negatieve invloed op de beleving. Zij hebben ook een aantoonbare grote negatieve effect op de openheid zowel lokaal als regionaal. Zij dienen tevens voorzien te worden van verlichting. Er is ook nog sprake van visuele interferentie. Met zo'n scala aan nadelen voor het landschap en samenleving is een windpark op De Pals op geen enkele wijze te verantwoorden. Ook niet in het kader van De Kempen Energieneutraal.	Echter, de wijze waarop windturbines worden geplaatst, bijvoorbeeld ten opzichte van infrastructuur of ten opzichte van elkaar, kan bijdragen aan de leesbaarheid van een opstelling. Het gaat in dat kader niet zo zeer om landschappelijke inpassing, maar om het landschappelijke beeld dat ontstaat. Hoewel er geen landelijke wet- of regelgeving over landschap is, is dit in het MER wel kwalitatief beoordeeld aan de hand van enkele landschaps- en ruimtelijke kwaliteit-specifieke criteria. In relatie tot luchtvaartveiligheid dienen windturbines te worden voorzien van obstakelverlichting. Deze verlichting kan vooral tijdens de nachtluchten dominant overkomen en daarmee een rustig landschapsbeeld verstoren. De mate waarin en de manier waarop obstakelverlichting dient te worden toegepast is sterk afhankelijk van de geldende wet- en regelgeving. Hoewel op voorhand nog niet vaststaat welk type obstakelverlichting wordt toegepast, is in het MER toch een beoordeling gegeven voor het te verwachten effect van de obstakelverlichting. Daarbij moet worden opgemerkt dat het hier een belangenafweging betreft tussen de landschappelijke kwaliteit enerzijds en de noodzaak tot het omschakelen naar een duurzame energievoorziening anderzijds. Helder is dat alleen een stapeling van maatregelen er voor kan zorgen dat voldoende alternatieven beschikbaar komen voor het huidige verbruik van energie. De huidige stand van zaken betekent dat uitstel van het nemen van maatregelen niet verantwoord is. In dat kader is de afspraak dat dit project als autonome ontwikkeling en gezien de lange voorbereidingsperiode in beginsel voortgezet wordt. Onderstaande gegevens bevestigen dit beeld.	
--	---	--	--

		Duurzame PJ	% van verbruik
Bergeijk	1,51 PJ	0,114	7,5
Bladel	1,97 PJ	0,097	4,9
Eersel	2,00 PJ	0,119	6,0
Oirschot	2,79 PJ	0,191	6,9
Reusel de M	0,94 PJ	0,178	18,9
Kempen	9,21 PJ	0,699	7,6

Bron: www.klimaatmonitor.databank.nl

20% besparing door alle doelgroepen	1,84 PJ
150 windmolens à 3 MW	4,21 PJ
135.000 zonnepanelen 270 Wp (+/-45 ha veldopstelling)	0,12 PJ
2 geothermie installaties 15 miljoen m³ aardgasvervanging	0,95 PJ
30 biomassakachels 0,5 MW bij 4500 vollasturen per jaar	0,24 PJ
20 Biogasinstallaties 1,0 MWe (+1,0 MWt)	1,15 PJ
	8,51 PJ
Reeds duurzaam geproduceerd	0,70 PJ
Totaal verbruik	9,21 PJ

20% besparing door alle doelgroepen	1,84 PJ
120 windmolens 3 MW	3,37 PJ
1.098.000 zonnepanelen 270 Wp (+/- 366 ha veldopstelling)	0,96 PJ

2 geothermie installaties 15 miljoen m³ aardgasvervanging	0,95 PJ
30 Biomassakachels 0,5 MW bij 4500 vollasturen per jaar	0,24 PJ
20 Biogasinstallaties 1,0 MWe (+1,0 MWt)	1,15 PJ
	8,51 PJ
Reeds duurzaam geproduceerd	0,70 PJ
Totaal verbruik	9,21 PJ

		Ter informatie: Petajoule (PJ) is een eenheid voor energie. 1 PJ is gelijk aan 1.000 terajoule (TJ), vergelijkbaar met het jaarlijks energieverbruik van circa 100.000 huizen.	
Conclusie			
De zienswijze leidt niet tot aanpassing ten opzichte van het ontwerpomgevingsvergunning.			

Zienswijze 9 – Provincie Noord-Brabant

Naam instantie/indiener:	Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant		
Namens:	provincie Noord-Brabant		
Datum zienswijze:	16 januari 2019		
Kenmerk:	C2236741/4464382		
Ontvangen:	17 januari 2019		
Registratienummer:	19ik.00407		
Zienswijze:			
Nr.	Tekst uit zienswijze	Beantwoording	Aanpassing ontwerp
1	De ontwikkeling van Windpark De Pals draagt bij aan een van de hoofdpogaven van de provincie, zoals verwoord in de Brabantse energietransitie die opgenomen is in de recent vastgestelde Brabantse Omgevingsvisie. De ontwikkeling sluit ook aan bij de duurzaamheidsdoelstelling van zowel uw gemeente als binnen de samenwerkende vijf Kempen gemeenten. In dat kader spreken wij onze waardering uit voor het feit dat uw gemeente met deze ontwikkeling het voortouw neemt in de energietransitie en de duurzaamheidsdoelstellingen.	De opmerkingen van de provincie tonen een grote samenhang. Daarom hebben wij de beoordeling van alle opmerkingen gebundeld. Wij kunnen ons vinden in het standpunt van de provincie dat de ontwikkeling van Windpark de Pals bijdraagt aan een van de hoofdpogaven van de provincie, zoals verwoord in de Brabantse energietransitie. Wij kunnen ons vinden in de uitgangspunten van de provincie over het NNB. Deze uitgangspunten hebben input gegeven voor de aanpassing van de memo over de natuurcompensatie, zie bijlage 1 bij deze nota. Aanvullend is in overleg met	ja
2	Natuur Netwerk Brabant De projectlocatie is op grond van de Vr mede gelegen binnen het Natuur Netwerk Brabant		

	(hierna: NNB). Wat betreft de locatie met de fysieke aantasting (0,6 ha) is dat in strijd met de Vr (artikel 5 Vr). Om de ontwikkeling mogelijk te maken zal dan ook herbegrenzing van het NNB moeten plaatsvinden. Er is tevens sprake van een overdraaicirkel van de windturbines. Hoewel hierbij geen sprake is van een fysieke aantasting van het NNB én de bestemming van de gronden met deze procedure niet wijzigt, maken deze overdraaicirkels wel onderdeel uit het de windturbine. Op grond van de Vr zal dan ook voor zowel de fysieke aantasting als de overdraaicirkel natuurcompensatie moeten plaatsvinden. Deze natuurcompensatie ziet op zowel vernietiging van het NNB (als gevolg van herbegrenzing) als op verstoring van het NNB.	Bosgroep Zuid Nederland een Inrichtings- en beheerplan opgesteld. Zie bijlage 2 bij deze nota. Beide stukken worden toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing. Er kan verwarring ontstaan door de ruimtelijke situatie: twee van de windturbinelocaties zijn gelegen <i>in</i> Natuur Netwerk Brabant. Na de herbegrenzing vallen de windturbines en hun overdraai <i>buiten</i> Natuur Netwerk Brabant. Het aangepaste natuurcompensatiedocument zal eenduidig zijn aangaande de relatie tussen het voornemen Windpark de Pals en de Verordening ruimte Het natuurcompensatiedocument is uitgebreid, waarbij ook wordt ingegaan op de relevante bepalingen uit de Vr die zien op (herbegrenzing van) het NNB.	
3	In het algemeen merken wij op dat zowel in toelichting als de project MER als de nota natuurcompensatie nog onvoldoende ingegaan wordt op de relevante bepalingen uit de Vr die zien op het NNB. Uit de toelichting blijkt niet op grond van welke bepaling uit de Vr herbegrenzing zal plaatsvinden en dat aan de voorwaarden voor herbegrenzing wordt voldaan. Ook wordt in de stukken afwisselend aangegeven dat de planlocatie wel of niet in het NNB ligt. Wij verzoeken u het plan op deze punten aan te passen zodat er een duidelijke afweging met betrekking tot het provinciaal beleid ontstaat.	De compensatie als gevolg van de geluidsbelasting wordt toegevoegd aan het Natuurcompensatiedocument en de totale compensatieopgave wordt herberekend. Het Natuurcompensatiedocument wordt op de genoemde punten aangepast. De compensatie zal plaatsvinden op de percelen kadastraal bekend als K247, K411, K240 en K651. De inrichting van deze percelen is beschreven in een nieuwe versie van het Natuurcompensatiedocument. Het document besteedt ook aandacht aan de eisen zoals gesteld in artikel 5.7 Verordening ruimte.	
4	<i>Aantasting</i> De aantasting als gevolg van de plaatsing van de windturbines in/nabij het NNB is naar onze mening juist berekend. In	Borging van de in het document beschreven maatregelen zal gebeuren middels een voorschrift in de omgevingsvergun-	

	de nota natuurcompensatie staat echter omschreven dat nog niet bekend is wat de geluidsproductie van de daadwerkelijk te bouwen windturbines is en dat in de vergunningaanvraag een bandbreedte in aangehouden wat betreft de afmetingen. Naar onze mening moet echter bij de berekening van de compensatie uitgegaan worden van de maximale geluidsverstoring die op grond van het besluit toegestaan is. Er zal dus uitgegaan moeten worden van het type windturbine dat de meeste geluidverstoring veroorzaakt, in combinatie met de maximale hoogte die is toegestaan. Wij verzoeken u de nota aan te vullen en een herberekening van de compensatieopgave te maken.	ning. Daarnaast zal de gemeente via een voorbereidingsbesluit en/of een ontwerpbestemmingsplan regelen dat de gebieden waar compensatie plaatsvindt ook de juiste bestemming zullen krijgen. Zodra zicht bestaat op het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning voor het windpark de Pals een ontwerpbestemmingsplan ter visie te leggen waarbij het ter plaatse geldende bestemmingsplan buitengebied wordt herzien, zodanig dat de (natuur- en landbouw)gronden die betrokken zijn bij het compensatieplan, al dan niet gefaseerd, om worden gevormd naar de functie die ze in het compensatieplan worden toegewezen. In de ruimtelijke onderbouwing zal meer in detail worden beschreven op welke wijze voldaan wordt aan de voorwaarden zoals gesteld in artikel 6.18 Vr. Wat betreft financiële zekerheid: afspraken hieromtrent zijn opgenomen in de anterieure overeenkomst tussen initiatiefnemers en het bevoegd gezag. Wat betreft artikel 6.18 Vr lid 4 onder b en c: als het gaat om financiële zekerheid voor het verwijderen van de windturbines en het in originele staat terugbrengen van de locatie kan gesteld worden dat de schrootwaarde van de windturbines ruim opweegt tegen de verwijderingskosten. De initiatiefnemers zullen vanaf het 22e jaar een bankgarantie stellen op naam van de Gemeente Bladel waarmee het verwijderen zeker gesteld wordt. Er wordt in het 21e exploitatiejaar middels het opvragen van meerdere offertes voor het verwijderen van	
5	<i>Compensatie</i> Op grond van artikel 5.7 Vr dient fysieke natuurcompensatie plaats te vinden in de nog niet gerealiseerde delen van het NNB of in nog niet gerealiseerde ecologische verbindingsszones. Daarnaast dient de ruimtelijke onderbouwing/toelichting op grond van artikel 5.7 Vr een verantwoording te omvatten over wijze waarop wordt gecompenseerd, de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie, de termijn van uitvoering, inhoud/realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen en het reguliere- en ontwikkelingsbeleid. Tot slot dient de uitvoering van de compensatie geborgd te zijn in het besluit. Wij merken op dat gekozen is voor fysieke compensatie op perceel kadastraal bekend als K412. Dit perceel is niet gele-		

	gen in het NNB. Als gevolg hiervan kan dit perceel niet dienen als locatie voor de verplichte natuurcompensatie en is het plan zoals dat nu voorligt in strijd met de Vr. Wij verzoeken u het plan aan te passen en daarbij voor de verplichte natuurcompensatie te kiezen voor een perceel dat in het NNB ligt en de status heeft van 'nog niet gerealiseerde NNB'. Dit perceel dient dan vervolgens onderdeel van de omgevingsvergunning te zijn.	het windpark, de hoogte van de te stellen bankgarantie door initiatiefnemers bepaald. De invulling van de vereiste maatschappelijke meerwaarde zoals bepaald in artikel 6.18 Vr wordt in paragraaf 5.1 '<i>Maatschappelijke uitvoerbaarheid</i>' van de Ruimtelijke onderbouwing Windpark de Pals beschreven. Er is sprake van maatschappelijke meerwaarde door het project op de volgende wijze:	
6	Daarnaast merken wij op dat een uitgewerkt compensatieplan, waarvan de uitvoering geborgd is, ontbreekt. Wij verzoeken u het plan aan te vullen en daarbij rekening te houden de voorwaarden zoals omschreven in artikel 5.7 lid 4 en 5 Vr. Wij verzoeken u ook de uitvoering van de natuurcompensatie te borgen middels een voorschrift in de omgevingsvergunning.	<i>"Ten grondslag aan de keuze voor het realiseren van Windpark de Pals ligt de verduurzaming van de maatschappij. Een windpark zoals deze draagt in grote mate bij aan het verduurzamen van het lokale energieverbruik.</i>	
7	<u>Groenblauwe mantel</u> Delen van de ontwikkeling zijn gelegen in de groenblauwe mantel. Na de herbegrenzing van het NNB zullen de overige delen ook in de groenblauwe mantel komen te liggen. Op grond van artikel 6.18 Vr is de ontwikkeling van windturbines in de groenblauwe mantel toegestaan mits aan een aantal voorwaarden is voldaan. Onder andere moet dan sprake zijn van een maatschappelijke meerwaarde, de ontwikkeling moet plaatsvinden in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is en de windturbines moeten inpasbaar zijn in de omgeving. Daarnaast moet het gaan om een omgevingsvergunning die geldt voor een bepaalde termijn (ten hoogste 25 jaar) en moet geborgd zijn dat na het verstrijken	<i>Daarnaast hebben de gemeente Bladel en de initiatiefnemers ervoor gekozen om op een evenwichtige manier de maatschappelijk meerwaarde vorm te geven. Hierin is aandacht voor: duurzaamheid, leefbaarheid en de landschappelijke inpassing van het windpark in het gebied zelf.</i> <i>De initiatiefnemers zullen jaarlijks een duurzaamheidsfonds vullen dat bestemd is voor duurzaamheidsprojecten binnen de gemeente Bladel. Tevens worden er jaarlijks gelden beschik-</i>	

	van de termijn de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand wordt hersteld en de windturbines worden verwijderd. In dat kader moet financiële zekerheid worden gesteld.	<i>baar gesteld voor een ‘windfonds’, bedoeld voor de ontwikkeling van de leefbaarheid van het gebied rondom het windpark. Voor de inwoners van de gemeente Bladel zal er participatieregeling worden aangeboden in de vorm van obligaties. Hiermee kan men, via deelname in het windpark, rendement op eigen inleg behalen.</i>	
8	Het provinciale ruimtelijke beleid ten aanzien van windturbines gaat uit van plaatsing in landschappen die daar wat betreft schaal en maat geschikt voor zijn. Dit betekent bijvoorbeeld in de open zeekelegebieden of jonge ontginningsgebieden. Ook grote infrastructurele lijnen zijn voorstelbaar. Gezien de forse transitieopgave en gezien de (geringe) plaatsingsmogelijkheden in de nabije omgeving zijn wij van mening dat een lijnopstelling op de nu voorziene locatie, naast een rijksweg, aanvaardbaar is.	<i>Gelijktijdig met de planvorming is in het gebied rondom het windpark een uitgebreide inventarisatie geweest om de ruimtelijke kwaliteit en de recreatieve hoofdstructuur te verbeteren. De gemeente, belangengroepen, grondeigenaren en initiatiefnemer zullen gezamenlijk deze inventarisatie vertalen naar een ‘uitvoeringsplan’ waarbij alle partijen hun rol zullen pakken. Eenmalig is er ook een fonds beschikbaar voor dit uitvoeringsplan dat door de gemeente zal worden beheerd.</i>	
9	Hoewel naar onze mening de windturbines dus voorzien zijn op een daarvoor geschikte locatie, missen wij in de stukken nog een duidelijke motivering met betrekking tot artikel 6.18 Vr. Dit geldt ook voor de vereiste maatschappelijke meerwaarde. In paragraaf 3.3 van de toelichting worden slechts de voorwaarden zoals bepaald in artikel 6.18 Vr genoemd. Wij verzoeken u het plan op deze punten aan te passen zodat er een duidelijke afweging met betrekking tot het provinciaal beleid ontstaat.	<i>Concreet zal dit leiden tot een natuurcompensatie bovenop de wettelijk verplichte compensatie. Deze compensatie richt zich onder andere op de verbetering van migratiemogelijkheden voor de gladde slang. Daarnaast wordt landbouwgrond omgezet naar natuur, waardoor een sterke positieve impuls wordt gegeven aan natuurontwikkeling, verbetering bodem – en waterkwaliteit, een verbeterd waterinzigend vermogen van het gebied, verbetering van toegankelijkheid voor extensieve recreatie en vermindering van de toegankelijkheid voor gemotoriseerd verkeer. Daarnaast wordt een recreatieroute gerealiseerd voor ruiters. Dit alles is nader omschreven in het document Compensatie en natuurversterking windpark de</i>	

		<i>Pals dat als bijlage 1. aan deze Nota wordt toegevoegd en opgenomen zal worden in de ruimtelijke onderbouwing als bijlage 3. In deze bijlage wordt ook de inrichting van de verplichte compensatie en de aanvullende ontwikkeling in de vorm van de maatschappelijke meerwaarde van het gebied ten zuiden van het Kroonven uitgewerkt. Dit onderdeel is opgesteld door Ecoconsult in samenwerking met Bosgroep Zuid Nederland, die namens de gemeente Bladel deze gronden beheert.</i> <i>Met bovenstaande invulling is er gestreefd naar maximale maatschappelijk meerwaarde voor mens en natuur.”</i> <i>De visie van initiatiefnemers is om deze waarde te verhogen ten opzichte van de situatie zonder windmolens. Met bovenstaande invulling is er gestreefd naar maximale maatschappelijk meerwaarde voor mens en natuur.”</i> <i>De visie van initiatiefnemers is om deze waarde te verhogen ten opzichte van de situatie zonder windmolens.”</i>	
Conclusie			
De zienswijze leidt tot de volgende aanpassingen ten opzichte van het ontwerpomgevingsvergunning: 1. De memo Natuurcompensatie in bijlage 3 te vervangen door het bijlage 1: Compensatie en natuurversterking windpark de Pals. 2. De uitvoering van beide plannen te borgen door een verplichtende voorwaarde op te nemen in de omgevingsvergunning en de afspraken in de anterieure overeenkomst aan te vullen door middels van een addendum. 3. Zodra zicht bestaat op het onherroepelijk worden van de omgevingsvergunning voor het windpark de Pals een wijzigingsplan op basis van artikel 48.2 van het bestemmingsplan Buitengebied Bladel 2014 ter visie te leggen waarbij de ter plaatse geldende bestemmingen, zodanig dat de (natuur-			

en landbouw)gronden die betrokken zijn bij het compensatieplan, al dan niet gefaseerd, om worden gevormd naar de functie die ze in het compensatieplan worden toegewezen.

Zienswijze 11 - Van de Ven BV

Naam instantie/indiener:	Oude Provincialeweg 47 5527 BN Hapert		
Namens:	Van de Ven B.V.		
Datum zienswijze:	geen		
Kenmerk:	geen		
Ontvangen:	14 januari 2019		
Registratienummer:	19ik.00308		
Zienswijze:			
Nr.	Tekst uit zienswijze	Beantwoording	Aanpassing ontwerp
1	Compensatie in plaats van echt verbruik of verbetering van leef-omgeving. Buiten de opwekking van energie wordt nu ook de natuur en het leefgenot bekeken vanuit compensatie, niet vanuit daadwerke-lijk gebruik, daadwerkelijke schade en herstelduur. Daarbij is schade aan biotoop niet in 5 jaar gecompenseerd en zijn bomen van >30 jaar ook niet zomaar terug gegroeid. Zeker niet als we over maximaal 25 jaar (verwachting economisch 15 jaar) weer de boel moeten verstoren voor afbraak en herbouw. Ook niet	De zienswijze schetst een onjuist beeld van de benadering. De locatiekeuze is juist ingegeven door de al aanwezige verstoring als gevolg van de rijksweg A 67 en het feit dat voornamelijk gronden worden gebruikt die nu intensief landbouwkundig in gebruik zijn. Als gevolg van dit project kan dat voor de toekomst worden aangepakt. Door de uitvoering van dit initiatief zal het oppervlakte natuur én de oppervlakte van gerealiseerd NNB toenemen. Het compensatieplan bevat een uitgebreide be-schrijving, onder andere een beschrijving van de versterking ecologische waarden.	

	meegenomen is het onderhoud en de daarbij behorende verstoringen (broedseizoen, vogeltrek en rustplaats). Compensatie is het administratief verrekenen van plussen en minnen en geeft geen goed beeld van de lokale impact en zou dus ook niet moeten worden gebruikt.	Op grond van artikel 5.7 van de provinciale Verordening ruimte dient fysieke natuurcompensatie plaats te vinden in de nog niet gerealiseerde delen van het NNB of in nog niet gerealiseerde ecologische verbindingzones. Daarnaast dient de ruimtelijke onderbouwing op grond van artikel 5.7 Vr een verantwoording te omvatten over wijze waarop wordt gecompenseerd, de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie, de termijn van uitvoering, inhoud/realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen en het reguliere- en ontwikkelingsbeleid. Tot slot dient de uitvoering van de compensatie geborgd te zijn in het besluit. Het gaat dus om meer dan alleen de minnen te compenseren tot een neutrale situatie. Het doel is om daadwerkelijk meerwaarde te creëren voor de natuur voor de lange termijn.	
2	Biotoop, ecologie en woonomgeving. Modellen (en gissen) in plaats van metingen en feiten. In de MER is rekening gehouden met 19.000m² oppervlakte (en dus ook opgravingswerkzaamheden), dat is een forse afbraak van bestaand bos net naast een belangrijke ecologische hoofdzone waarvoor destijds een natuurbrug werd aangelegd. In de MER is niet terug te vinden wat de tijdelijke achteruitgang en verstoring van de biotoop betekent.	In het MER wordt de bedoelde oppervlakte niet genoemd. Op basis van de memo compensatie in bijlage 2 van het ontwerpbesluit omgevingsvergunning is duidelijk dat maximaal 5,5 ha NNB wordt gebruikt waarvan het grootste deel in gebruik is als intensieve landbouwgrond. Per saldo wordt slechts 0,6 ha bos/natuur daadwerkelijk aangetast. De compensatie verplichting is inmiddels nog concreter gemaakt en ook is veiliggesteld dat die ook werkelijk uitvoerbaar is. In het aangepast compensatieplan is dat nader uitgewerkt. zie bijlage 2 bij deze nota. Deze zal ook worden toegevoegd/verwerkt in de ruimtelijke onderbouwing. Het project wordt tevens getoetst aan de Wet natuurbescherming (Wnb). Er kan sprake zijn van overtreding van de verbodsbepalingen Wnb. Hiervoor wordt een ontheffing/vergunning	

		aangevraagd. Er zijn geen significant negatieve effecten te verwachten op beschermde natuurgebieden en/of populaties.	
3	Er wordt niet voldoende rekening gehouden met de impact die de 8 tot 13 windmolens in Reusel gaan hebben op overlast en biotoop. Helaas zijn overlast en biotoop niet gemeentegrens gebonden	In de natuurtoets zal inzichtelijk worden gemaakt hoeveel slachtoffers er zullen optreden in cumulatie met voorgenomen plan te Reusel (Windpark Reusel 8 tot 13 windturbines). Het windpark Reusel, het initiatief van vereniging High Tech Agro Campus, is nog niet in die fase dat een aanvraag is ingediend. Wel zijn onderzoeken uitgevoerd in het kader van een MER-rapport. De informatie zal worden betrokken in aanvulling op de ruimtelijke onderbouwing als specificering van het MER-rapport.	ja
5	Er wordt gewerkt met rekennormen. Worden er vooraf metingen verricht om de biotoop, m.n. vleermuizen en vogels te meten en daardoor te verzekeren dat genomen compensatiemaatregelen ook echt effect sorteren en de populatie van kwetsbare diersoorten niet alsnog afneemt?	De te verwachte aanvaringsslachtoffers bij Windpark de Pals zijn gebaseerd op kennis uit monitoringsonderzoeken gecombineerd met de lokale situatie. De kennis van de plaatselijke situatie komt o.a. voort uit diverse veldonderzoeken die zijn uitgevoerd. Effecten op de staat van instandhouding kan met zekerheid worden uitgesloten. Een monitoringverplichting is derhalve niet noodzakelijk. Desondanks zal in de voorwaarden worden opgenomen dat een monitoring zal plaatsvinden.	ja
Conclusie:			
De zienswijze leidt niet tot aanpassing ten opzichte van het ontwerpomgevingsvergunning.			

Bijlagen

Bijlage 1 Compensatie en natuurversterking windpark de Pals (wordt opgenomen in de ruimtelijke onderbouwing als bijlage 3.) In deze bijlage wordt ook de inrichting van de verplichte compensatie en de aanvullende ontwikkeling in de vorm van de maatschappelijke meerwaarde van het gebied ten zuiden van het Kroonven uitgewerkt.

Bijlage 2 – AERIUS-berekening niet van belang voor NNB

Bijlage 3 – Maatschappelijke meerwaarde (bijlage 10 van de ruimtelijke onderbouwing)

Bijlage 4 Toelichting toetsing aan relevant artikelen Verordening ruimte Noord-Brabant (bijlage 11 van de ruimtelijke onderbouwing)

Bijlage 3:

Bijlage 10: Maatschappelijke meerwaarde Windpark de Pals:

Deze omschrijving van maatschappelijke meerwaarde is gelijk aan de tekst van het Participatieplan van bijlage 2 behorende bij de anterieure overeenkomst (d.d. 24 aug. 2018).

Inleiding

De initiatiefnemer vindt het belangrijk om omgevingspartijen te betrekken bij de ontwikkeling van het windpark de Pals. Daarom is, naast de formele procedure, voor dit windpark een aanpak uitgewerkt waarbij met elkaar in dialoog wordt gegaan over de ontwikkeling en zodoende maatschappelijke meerwaarde te creëren.

De verduurzaming van de maatschappij en het bij elkaar brengen van *'lusten en lasten'* liggen ten grondslag aan de keuze voor het realiseren van Windpark de Pals. Daarnaast hebben de gemeente Bladel en de initiatiefnemers ervoor gekozen om op een evenwichtige manier de maatschappelijk meerwaarde vorm te geven. Hierin is aandacht voor: duurzaamheid, leefbaarheid en de landschappelijke inpassing van het windpark in het gebied zelf.

7 pijlers

De maatschappelijke meerwaarde die wordt gecreëerd in koppeling met de ontwikkeling van windpark De Pals is onder te verdelen in 7 pijlers, die hieronder worden toegelicht. Elke pijler houdt verband met een van de volgende drie criteria:

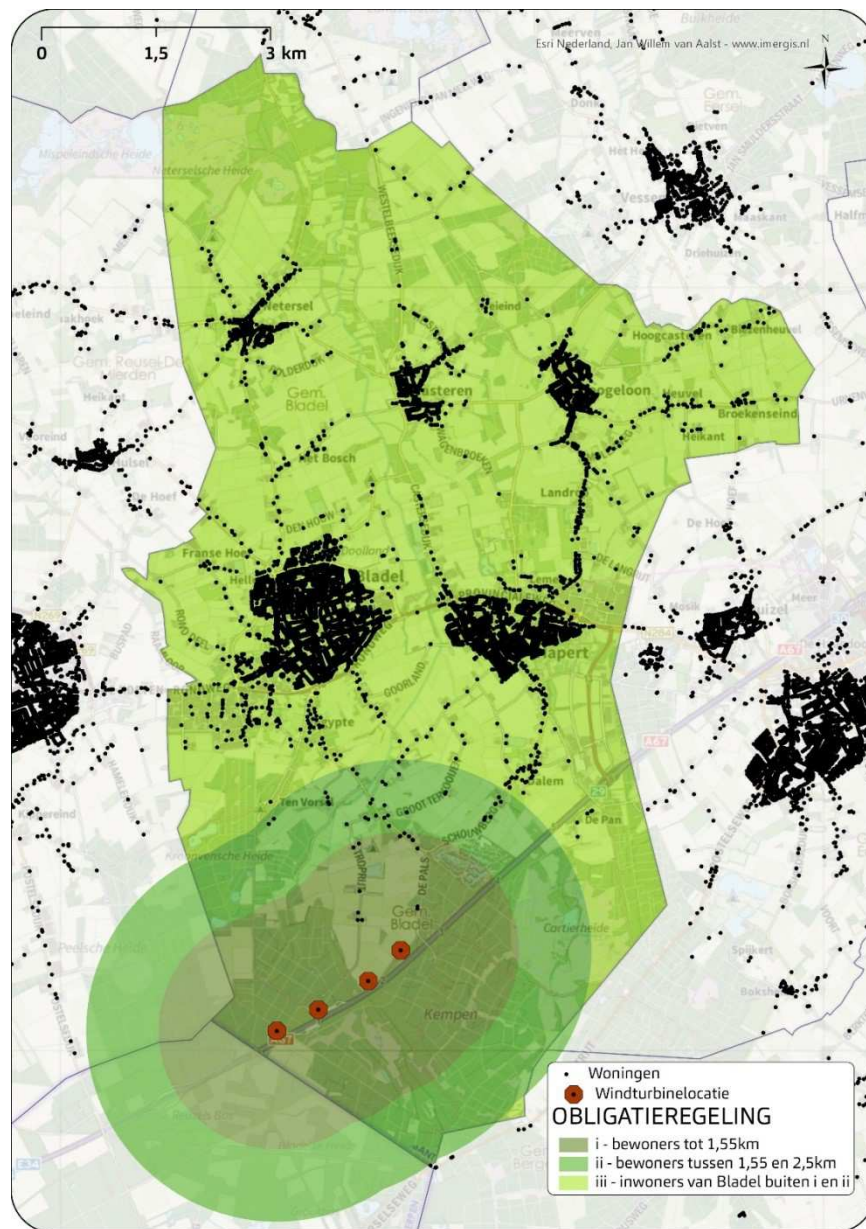
- a. De mogelijkheid voor de omgeving om direct te participeren in het windpark.
- b. De bijdrage aan het oplossen van een maatschappelijk of ruimtelijk probleem.
- c. De bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk of ruimtelijk doel.

Deze criteria zijn overgenomen uit artikel 6.18 lid 3 van de Verordening Ruimte.

1. Duurzame Energieopwekking (criterium c): Windpark de Pals draagt in grote mate bij aan het verduurzamen van het lokale energieverbruik. Er wordt jaarlijks circa 60 GWh duurzame energie opgewekt. Dit is gelijk aan het jaarlijkse elektriciteitsverbruik van circa 17.000 huishoudens (3,5 MWh / huishouden). Gestreefd wordt naar een hogere energieopbrengst binnen de aangevraagde bandbreedte en milieu- en omgevingseffecten.

2. Duurzaamheidsfonds (criterium c): Door initiatiefnemer zal jaarlijks een bedrag gestort worden aan de gemeente Bladel ten behoeve van het duurzaamheidsfonds. Dit fonds is bestemd voor duurzaamheidsprojecten binnen de gemeente Bladel. De gemeente heeft daartoe in de begroting het budget duurzaamheid ingesteld. Dit fonds kan worden ingezet voor duurzaamheidsprojecten van zowel burgers als bedrijven. Er wordt een bedrag van € 0,50 per geproduceerde MWh per jaar gestort in het duurzaamheidsfonds gedurende 20 jaar. Naar schatting komt dat neer op een totaalbedrag € 30.000,- per jaar en over de looptijd totaal **€ 600.000,-**.
3. Windfonds (criterium c): Door initiatiefnemer zal jaarlijks een bedrag gestort worden aan de gemeente Bladel ten behoeve van het windfonds. De gemeente heeft daartoe in de begroting het budget duurzaamheid ingesteld. Dit fonds is bestemd voor de ontwikkeling van de leefbaarheid van het gebied rondom Windpark de Pals. Door burgers, buurtverenigingen en wijkraden kan besloten worden aan welke zaken gelden besteed kan worden. Hiertoe wordt een bedrag van € 0,50 per geproduceerde MWh per jaar gestort in het windfonds gedurende 20 jaar. Naar schatting komt dat neer op € 30.000,- per jaar en over de looptijd totaal **€ 600.000,-**.
4. Obligatieregeling (criterium a): Inwoners van gemeente Bladel wordt middels een obligatieregeling de mogelijkheid geboden om mee te profiteren van de opbrengsten van Windpark de Pals. Er zullen drie categorieën, zoals nader aangegeven op onderstaand overzichtskaartje, worden opengesteld, namelijk:
 - i. bewoners tot 1,55 kilometer, 6%-regeling;
 - ii. bewoners tussen 1,55 en 2,5 km, 5%-regeling;
 - iii. bewoners woonachtig in gemeente Bladel die niet in i. of ii. Vallen, 4%-regeling;Op jaarbasis wordt op basis van de obligatieregeling circa € 60.000 betaald wat over de looptijd neerkomt op **€ 450.000,-**.

Figuur 1 – ligging van de drie hierboven beschreven categorieën.

5. Natuurversterking (criterium b en c): Gelijktijdig met de planvorming is in het gebied rondom het windpark een uitgebreide inventarisatie geweest om de ruimtelijke kwaliteit en de recreatieve hoofdstructuur te verbeteren. De gemeente, belangengroepen, grondeigenaren en initiatiefnemer hebben gezamenlijk een inventarisatie gemaakt. De wensen zullen worden vertaald naar een 'uitvoeringsplan' waarbij alle partijen hun rol zullen pakken en is gericht op versterking van natuurwaarden en de recreatieve structuur. Dit kan bestaan uit het realiseren van een betere toegankelijkheid/ruimte voor; paard-en-wagens, voetgangers, fietsers, gladde slang, natuurontwikkeling, poelen, struwelen en dergelijke. In bijlage 3 is een en ander verder uitgewerkt en beschreven.
6. Storting kwaliteitsverbetering Bladels landschap (criterium c): Initiatiefnemer stort aan de gemeente Bladel éénmalig € 15.000,-- per te bouwen MW van het Windpark de Pals ten behoeve van verbetering van het landschap in het buitengebied van gemeente Bladel in een daartoe op de richten fonds. De gemeente heeft een opgave in relatie tot natuurcompensatie welke voortkomt uit de kleinschalige herbegrenzing (conform artikel 5.5 Verordening ruimte Noord-Brabant) van het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en natuurversterking (zoals bedoeld in de 5^e pijler). De gemeente kan hiermee onder andere de kosten/investeringen en de nodige maatregelen bekostigen. Het staat de gemeente ook vrij om bestedingen hiervan te doen voor andere verbeteringen van de ruimtelijke kwaliteit, al dan niet, in de directe omgeving van de windmolens, zoals het verbeteren van recreatieve structuren (fietspaden, bankjes), het creëren van meer biodiversiteit, het slopen van leegstaande agrarische bedrijfsgebouwen, aankoop van gronden of andere leefbaarheidsprojecten. Totaal zal door initiatiefnemer eenmalig een storting worden gedaan van circa **€ 330.000,-** (= 5,5 * 4 * € 15.000,-). Het definitieve bedrag is afhankelijk van het vermogen van de uiteindelijk gerealiseerde windturbines. De gemeente Bladel krijgt hierover het beheren stort het bedrag in de Reserve ruimtelijke kwaliteit buitengebied.
7. Ondernemers betrekken (criterium c): Initiatiefnemer en gemeente Bladel hebben afgesproken dat waar mogelijk (financieel en kwalitatief) lokale ondernemers de kans wordt geboden werken uit te voeren, ten behoeve van de bouw van Windpark de Pals. Uiteindelijk beslist initiatiefnemer hierover.

Conclusie

Door middel van de hierboven genoemde pijlers zorgt Windpark de Pals voor maatschappelijke meerwaarde.

Verordening ruimte Noord-Brabant, geconsolideerde versie dd 01-01-2018

De Verordening ruimte is één van de instrumenten die de provincie kan inzetten om de doelen uit de Structuurvisie te realiseren. De Structuurvisie geeft aan welke doelen de provincie nastreeft, wat voor beleid de provincie voert, hoe de provincie stuurt om haar doelen te realiseren en welke instrumenten zij daarbij inzet. In de verordening gelden voor plaatsing van windturbines verschillende regels voor verschillende structuren: 'bestaand stedelijk gebied' (artikel 4 lid 9), 'groenblauwe mantel' (artikel 6 lid 18) en 'zoekgebied windturbines' (artikel 33).

Windturbines in Natuur Netwerk Brabant (NNB) zijn volgens de verordening niet toegestaan. Om strijdigheid met de verordening te voorkomen is een procedure voor 'kleinschalige herbegrenzing' gestart bij de provincie Noord-Brabant conform artikel 5.5. Als deze procedure is afgerond zijn alle windturbines gelegen in Groenblauwe mantel. Daarom is artikel 6.18 Vr van toepassing. Zie paragraaf 0 voor meer toelichting op de herbegrenzing.

Hieronder wordt Artikel 6.18 van de Verordening ruimte geciteerd en toegelicht.

Artikel 6.18 Windturbines

1. In afwijking van artikel 3.1, tweede lid onder a (verbod op nieuwvestiging) is in de Groenblauwe mantel nieuwvestiging mogelijk van windturbines met een bouwhoogte van tenminste 25 meter, gemeten van de bovenkant van de fundering tot aan de wiekenas indien:

- a. de windturbines direct aansluitend zijn gesitueerd aan gronden bestemd als middelzwaar en zwaar bedrijventerrein, met een bruto omvang van tenminste 20 hectare;*
- b. er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines.*

De beoogde windturbines hebben een bouwhoogte van meer dan 25 meter. Ze voldoen niet aan sub a, wel aan sub b.

2. *In afwijking van het eerste lid kunnen de windturbines ook niet aansluitend aan een middelzwaar en zwaar bedrijventerrein gesitueerd worden indien:*
- a. *de ontwikkeling een maatschappelijke meerwaarde geeft;*
 - b. *er sprake is van een geclusterde opstelling van minimaal 3 windturbines;*
 - c. *de ontwikkeling plaatsvindt in een landschap dat daar qua schaal en maat geschikt voor is, als bedoeld in de Structuurvisie ruimtelijke ordening van de provincie;*
 - d. *de windturbines gelet op artikel 3.1, derde lid, inpasbaar zijn in de omgeving.*

Omdat niet wordt voldaan aan lid 1 sub a is lid 2 van toepassing:

- e. De maatschappelijke meerwaarde wordt kent twee onderdelen: aan de ene kant wordt de omgeving in staat gesteld mee te delen in de lusten van het windpark door middel van een duurzaamheidsfonds, een windfonds, een obligatieregeling, een gebiedsontwikkelingsplan, landschappelijke kwaliteitsverbetering en het betrekken van lokale ondernemers Zie voor een nadere toelichting van dit deel Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. van de ruimtelijke onderbouwing. Aan de andere kant wordt er aandacht besteed aan natuurversterking in de omgeving van het windpark, onder meer door extensivering van de landbouw-enclave Kroonvennen, de verbreding van de Groene Corridor 'de Pals' en inrichting van windturbinefunderingen als rustplaats voor de gladde slang. Deze initiatieven voor natuurversterking staan los van de compensatieplicht die volgt uit de verordening ruimte, maar zijn net als de compensatie beschreven in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. van de ruimtelijke onderbouwing.
 - f. Aan deze eis wordt voldaan.
 - g. Zoals in paragraaf Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. toegelicht is het landschap qua schaal en maat geschikt voor windturbines.
 - h. Artikel 3.1, derde lid stelt dat er een zorgplicht geldt voor ruimtelijke kwaliteit en dat de ruimtelijke onderbouwing aandacht moet besteden aan onder meer bodem, water, archeologie, cultuurhistorie, ecologie en landschap. Deze onderwerpen komen in voorliggende ruimtelijke onderbouwing aan bod. Tevens is aandacht besteed aan milieuaspecten en gezondheid. Uit de (mede in het kader van het MER uitgevoerde) onderzoeken blijkt dat de windturbines, gelet op artikel 3.1, derde lid Vr inpasbaar zijn in de omgeving.
3. *De maatschappelijke meerwaarde als bedoeld in het tweede lid onder a wordt onderbouwd vanuit de volgende criteria:*
- i. *de mogelijkheid voor de omgeving om direct te participeren in het project;*
 - j. *de bijdrage aan het oplossen van een maatschappelijk of ruimtelijk probleem;*
 - k. *de bijdrage aan het realiseren van een maatschappelijk of ruimtelijk doel.*

De uitwerking van genoemde criteria zijn verwerkt in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..

4. *Er kan uitsluitend toepassing gegeven worden aan het eerste en tweede lid met een procedure die de tijdelijkheid van de voorziening borgt, zoals een omgevingsvergunning waarbij door toepassing te geven aan artikel 2.12, eerste lid, onderdeel onder 2e of 3e van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht wordt afgeweken van een bestemmingsplan, waarbij aan de omgevingsvergunning in ieder geval de volgende voorwaarden worden verbonden:*

- l. de omgevingsvergunning geldt voor een bepaalde termijn, die ten hoogste 25 jaar bedraagt;*
- m. na het verstrijken van de termijn wordt de vóór de verlening van de omgevingsvergunning bestaande toestand hersteld en worden de windturbines verwijderd;*
- n. voor het gestelde onder b. wordt financiële zekerheid gesteld.*

De tijdelijkheid is van de voorziening is geborgd door gebruik te maken van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan, met een termijn van 25 jaar. Afbraak van het windpark en herstel van de omgeving zijn beschreven in de aanvulling van de anterieure overeenkomst tussen de gemeente en initiatiefnemers (Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.) en voorgeschreven in de omgevingsvergunning.

De essentie van de sloopregeling is:

De initiatiefnemers stellen vanaf het 22e jaar een bankgarantie in op naam van de Gemeente Bladel, waarmee het verwijderen zeker gesteld wordt. In het 21e exploitatiejaar wordt door het opvragen van meerdere offertes voor het verwijderen van het windpark, de hoogte van de te stellen bankgarantie door initiatiefnemers bepaald.

Herbegrenzing Natuur Netwerk Brabant

De Verordening ruimte biedt de mogelijkheid om de grenzen van het Natuur Netwerk Brabant (NNB) te wijzigen ten behoeve van een individuele, kleinschalige ingreep. Voor het windpark de Pals geldt dat er 0,6 hectare aan natuur verdwijnt. Daarnaast is, mede op basis van de recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (ECLI:NL:RVS:2017:3405, windpark Kabeljauwbeek), gekozen om ook het gebied onder de rotor-overdraai uit het Natuur Netwerk Brabant te halen. Deze gebieden blijven gewoon als natuurgebied bestaan, maar zijn na herbegrenzing planologisch niet

langer aangeduid als Natuur Netwerk Brabant. Dit om strijdigheid met de verordening ruimte van de provincie te voorkomen. In het gemeentelijke bestemmingsplan verandert de bestemming niet.

De procedure tot 'kleinschalige herbegrenzing' is vastgelegd in artikel 5.5 van de Verordening ruimte:

Wijziging van de begrenzing op verzoek bij kleinschalige ingrepen (artikel 5.5 Vr)

1. *Gedeputeerde Staten kunnen de begrenzing van het Natuur Netwerk Brabant op verzoek van de gemeente wijzigen ten behoeve van een individuele, kleinschalige ingreep.*

De aanvraag tot kleinschalige herbegrenzing is door de gemeente Bladel gedaan op 6 februari 2019. De totale oppervlakte die aan het NNB onttrokken wordt (en dus elders gecompenseerd) is berekend in het document Compensatie en Natuurversterking (Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.). Hieruit blijkt dat de bouw van windpark de Pals leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant.

2. *Een verzoek om wijziging van de begrenzing, als bedoeld in het eerste lid, gaat vergezeld van een bestemmingsplan¹ waaruit blijkt dat:*
 - a. *de voorgestelde ingreep slechts leidt tot een beperkte aantasting van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant in het desbetreffende gebied;*
 - b. *de voorgestelde ingreep leidt tot een kwalitatieve of kwantitatieve versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel;*
 - c. *de voorgestelde ingreep is onderbouwd met een afweging van alternatieven;*
 - d. *de voorgestelde ingreep vergezeld gaat van zodanige maatregelen dat er sprake is van een goede landschappelijke en natuurlijke inpassing;*
 - e. *de uitvoering van de voorgestelde ingreep en de daarbij betrokken maatregelen en de monitoring daarvan zijn verzekerd;*
 - f. *wordt voldaan aan de regels inzake het compenseren van verlies van ecologische waarden en kenmerken bedoeld in artikel 5.6 (compensatieregels).*

¹ Voor 'bestemmingsplan' moet voor het plan van Windpark de Pals worden gelezen: 'omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan'.

- a. Zoals blijkt uit Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. gaat 0,6 hectare aan natuur binnen het NNB fysiek verloren. Daarnaast wordt 4,2 hectare aan natuur uit het NNB gehaald, maar blijven de natuurwaarden bestaan, omdat er feitelijk geen concrete verandering plaatsvindt. Dit betreft de overdraaizone van de windturbines.
 - b. De manier waarop de compensatie en niet-verplichte natuurversterking worden uitgevoerd en de wijze waarop dit leidt tot versterking van de ecologische waarden en kenmerken van het Natuur Netwerk Brabant als geheel is toegelicht in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden..
 - c. De voorgestelde ingreep (de bouw van het windpark) is onderbouwd met een milieueffectrapportage waarin verschillende alternatieven zijn beschouwd, die verschillen in afmetingen. Het MER is opgenomen als Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.. Een verder onderzoek naar alternatieve locaties of intensivering van het project in de directe omgeving is niet reëel gelet op het Haalbaarheidsonderzoek grootschalige wind- en zonne-energie de Kempen, Pondera Consult, 16 oktober 2018. In de toekomst zullen aanvullende mogelijkheden beoordeeld worden. Dit is pas reëel nadat het beleid en toetsingskaders geformuleerd zijn over de locaties waar (grootschalige) zonneparken en windturbines in de 5 Kempengemeenten kunnen worden gerealiseerd. Hiertoe wordt nu planMER en participatieproces doorlopen. Het huidige project wordt in dat kader als een autonome ontwikkeling gezien.
 - d. Zoals blijkt uit het MER is er sprake van goede ruimtelijke inpassing. Wat betreft de natuurlijke inpassing is sprake van verplichte compensatie op grond van de Verordening ruimte, maar ook van aanvullende natuurversterkende maatregelen. Deze zijn beschreven in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.. De natuurinventarisatie is aangevuld met de gegevens van het project High Tech Agro Campus in Reusel-De Mierden.
 - e. De uitvoering van de maatregelen is geborgd door middel van een voorschrift in de omgevingsvergunning. Daarnaast heeft de initiatiefnemer de benodigde gronden verworven. op basis van de Notitie Compensatie en Natuurversterking zal de gemeente de gronden inrichten en beheren. De bestemming van de gronden wordt in het bestemmingsplan Buitengebied gewijzigd met toepassing van wijzigingsbevoegdheid in artikel 48.2 . Het college van burgemeester en wethouders is daartoe bevoegd.
 - f. De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de compensatieverplichting uit artikel 5.6 Vr wordt hieronder nader toegelicht.
3. *Artikel 3.2 (kwaliteitsverbetering van het landschap) is niet van toepassing op een bestemmingsplan als bedoeld in het tweede lid.*
 4. *Op een verzoek als bedoeld in het eerste lid is artikel 38.5 (procedure grenswijziging op verzoek) van toepassing.*

De procedure zoals beschreven in artikel 38.5 van de Verordening stelt dat een verzoek om herbegrenzing bij Gedeputeerde Staten wordt ingediend na afloop van de terinzagelegging van de (in dit geval) ontwerp-omgevingsvergunning, vergezeld van die zienswijzen die op de herbegrenzing betrekking hebben. De terinzagelegging is op 17 januari 2019 gesloten. De aanvraag is ingediend op 6 februari 2019. Naast de relevante zienswijzen is ook de beoordeling daarvan door de gemeente meegestuurd, evenals een beschrijving waaruit blijkt dat is voldaan aan de voorwaarden uit de verordening.

De compensatieregels die horen bij kleinschalige herbegrenzing zijn vastgelegd in artikel 5.6 en 5.7:

Compensatie (artikel 5.6 Vr)

1. *De op grond van de verordening verplichte compensatie vindt, naar keuze, plaats door:*
 - a. *fysieke compensatie, overeenkomstig artikel 5.7;*
 - b. *financiële compensatie, overeenkomstig artikel 5.8.*

Er is gekozen voor fysieke compensatie, waardoor artikel 5.7 van toepassing is.

2. *De omvang van de compensatie wordt bepaald door de omvang van het vernietigde of verstoorde areaal en de ontwikkeltijd van de aangetaste natuur, conform de volgende indeling:*
 - a. *natuur met een ontwikkeltijd van 5 jaar of minder: geen toeslag;*
 - b. *tussen 5 en 25 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 1/3 in oppervlak;*
 - c. *tussen 25 en 100 jaar te ontwikkelen natuur: toeslag van 2/3 in oppervlak;*
 - d. *bij een ontwikkelingsduur van meer dan 100 jaar: de toeslag in oppervlak en de gekapitaliseerde kosten van het ontwikkelingsbeheer is maatwerk;*
 - e. *bij verstoring van natuur: maatwerk.*

De omvang van de compensatie is berekend in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden., waarbij de toeslagen uit artikel 5.6 lid 2 zijn toegepast. Er is sprake van maatwerk (lid 2 onder e) voor wat betreft overdraai van de wieken en verstoring als gevolg van geluid. Ook dit maatwerk is beschreven in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.. Er is uitgegaan van compensatie op basis van het worse-casescenario, dus inclusief de maximaal berekende geluidseffekten.

1. *De fysieke compensatie vindt plaats in:*
 - a. *de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant;*
 - b. *de niet gerealiseerde ecologische verbindingszones.*

Bij de ontwerpstukken was abusievelijk uitgegaan van compensatie op een perceel dat buiten Natuur Netwerk Brabant was gelegen. Dit is niet conform artikel 5.7 lid 1. In de definitieve versie is de compensatie voorzien op percelen die behoren tot de niet gerealiseerde delen van het Natuur Netwerk Brabant.

2. *In afwijking van het eerste lid kan fysieke compensatie ook plaatsvinden in, aansluitend op of nabij het aangetaste gebied indien een wijziging van de begrenzing plaatsvindt met toepassing van de saldobenadering als bedoeld in artikel 5.4.*

Er wordt geen toepassing gegeven aan de saldobenadering.

3. *Een bestemmingsplan als bedoeld in de artikel 5.1, zesde lid, artikel 5.3, tweede lid, artikel 5.4, tweede lid en artikel 5.5, tweede lid, borgt de uitvoering van de compensatie;*

Aangezien er geen sprake is van een bestemmingsplan, maar van een omgevingsvergunning voor de bouw en het in gebruik hebben van een windpark is de borging van de uitvoering van de compensatie zoals bedoeld in lid 3 uitgewerkt in de vorm van een voorschrift in de omgevingsvergunning. Hiermee wordt ook voorzien in lid 5. De betreffende gronden zijn door initiatiefnemers aangekocht. De inrichting en bestemmingswijziging daarvan worden door de gemeente gerealiseerd. Dit wordt ook in een aanvulling op anterieure overeenkomst vastgelegd.

4. *De toelichting bij een bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid bevat een verantwoording over:*
 - a. *de omvang van het netto verlies aan ecologische waarden en kenmerken en op welke locatie dat optreedt;*
 - b. *de locatie waar en de wijze waarop het netto verlies, genoemd onder a, wordt gecompenseerd;*

- c. de kwaliteit en kwantiteit van de compensatie;*
- d. de termijn van uitvoering;*
- e. de inhoud en realisatie van de voorgenomen mitigerende en compenserende maatregelen;*
- f. het reguliere- en ontwikkelingsbeheer.*

Lid 4 schrijft voor waar de toelichting (in dit geval: de ruimtelijke onderbouwing) een verantwoording over moet geven. Deze punten (sub a t/m f) komen in Fout! Verwijzingsbron niet gevonden. uitgebreid aan bod.

- 5. *De uitvoering van de fysieke compensatie wordt binnen drie jaar na onherroepelijk worden van het bestemmingsplan als bedoeld in het derde lid afgerond.*
- 6. *In aanvulling op het vijfde lid, wordt indien sprake is van een aantasting van bedreigde soorten of hun leefgebied, de uitvoering van de compensatie in ieder geval afgerond op het moment dat de aantasting daadwerkelijk start.*
- 7. *In afwijking van het vijfde lid, kan indien er sprake is van een omvangrijke en zware compensatieverplichting, de uitvoering van de compensatie een termijn van maximaal tien jaar bedragen, gerekend vanaf het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan.*

In de toelichting op lid 3 is dit nader aangegeven.

De situatie in lid 6 en 7 is niet van toepassing.

Provincie Noord-Brabant

Brabantlaan 1
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch
Telefoon (073) 681 28 12
info@brabant.nl
www.brabant.nl

